

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemani:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5:50
na mesec 1:90

Izjava vsak dan zvečer izvešči nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna petil vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parle in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30

za Nemčijo:
celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knaflcova ulica: št. 5 telefon št. 85

Vojna na Balkanu.

Srbija pred odločitvijo.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Belgrad, 13. okt.

Angleški poslanik sir Paget je pazljivo motril vse priprave za vojno in študiral ljudsko razpoloženje ter je potem pred odločnimi možmi izjavil: »Spricho takega soglasja, takega navdušenja in take energije, kakor sem jo videl, je nemogoče, da bi Srbija ne zmagala. S tem je od merodajne strani najbolj opisano razpoloženje naroda za bližajočo se vojno.

Boji na črnogorski meji

vzbujajo, naravno, v Belgradu kolsalno zanimanje in še bolj podžigajo že tatointako do vrhunca naraslo vojno navdušenje v Srbiji. Listi so polni poročil z bojišča, po kavarnah se živo debatira in vsaki mizi je kaka karta, po kateri se zasleduje smer in moč črnogorskega napredovanja. Pri tej priliki naj omenim, da Freytagova karta balkanskega polotoka ni posebna, ker na nji ni zaznamovanih več krajev, ki se imenujejo v poročilih o prvih bojih med Črnogorci in Turki.

Promet na srbskih železnicah je še vedno ustavljen, vse železnice porablja še vedno samo in izključno vojaška uprava, ali upati je, da bo osebni promet že v par dneh zopet vsaj deloma odprt, za sedaj pa stoji nad vhodom v belgradsko železniško postajo še vedno napis: »Nikakvih vozovja više nema, vse vohode straži vojaštvo, na peron ne more priti nihče, ali zanimivo je stati pred kolodvorom in gledati ono velikansko število voz s senom, provijantom itd., ki prihajajo tam v dolgih kolonah. Vse to bodo odpeljali vlaki na jug in tudi ceste so vse zasedene od velikih trenskih kolon, ki se vse pomikajo proti jugu.

Na noto Rusije in Avstro-Ogrske še nobena zvezna država ni odgovorila, izvešči Črno goro, ki je rekla: »prepozno«, ali merodajni krogi čisto nič ne taji, da bo odgovor — negativen in javnost se za to reč sploh nič ne briga, ker ve, da bo dala vlada odgovor — pred začetkom vojne, ali pa celo istočasno z napovedjo vojne Turčiji.

Kdaj bo vojna napovedana? To je, kakor sem že javil, samo in izključno stvar generalnega štaba, ki drži — kar je samo po sebi umljivo — svoje sklepe in načrte v najstrožji tajnosti in sicer je tako preskrbljeno za popolno tajnost vseh vojnih priprav, posebno razvrstitve čet, da v Belgradu nihče ne ve ničesar, kje se nahajajo posamezni oddelki, kolika je njihova številna moč itd.

To je pametno, ker s tem se je doseglo, da Turki niti pojma nimajo o tem, kje in v kakem številu se koncentrirala srbska armada, njihove vohune pa Srbi hitro izsledijo in jih napravijo »neškodljive«.

Opomba. Takoj, ko vojna izbruhne, odidem na bojišče in bom skrbel, da bo »Slovenski Narod« točno in resnično informiran o vojnih dogodkih. Pripominjam to zato, da se občinstvo ne bi dalo zavesti po nemškem časopisju, ki ne bo moglo biti dobro informirano že radi tega, ker nemških dopisnikov najbrže ne bodo puščali na bojišče in bodo nemški listi morali sami kombinirati poročila, in kaka bodo ta poročila, si vsak sam si lahko misli, sicer pa tudi, ako bo nemškim dopisnikom dovoljeno iti na bojišče in ako bi oni sanili tudi resnico poročili, bodo v uredništvih nemških listov to resnico vedno popačili — v prilog svojim turškim prijateljem in proti Jugoslovani. Kdor čita nemške liste, naj bo previden, ker Nemci in Madžari so zavezniki in prijatelji Turkov.

Zvezdan.

Iz črnogorskih uradnih poročil.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Kruševac, 11. oktobra zvečer: Kralj, prestolonaslednik, knez Mirko in Peter so se zgodaj zjutraj s spremstvom podali v doljno Zeto na pozicije. Motrili so streljanje na močno utrjeno turško Vranjo. Moralo se je rabiti dalekostrelne topove. Prestolonaslednik in knez Peter sta osebno nadzorovala in vodila bombardiranje. Črnogorska artilerija je dobro zadevala. Utrdba Vranja popoldne razrušena. Posadka se je skrila v šance. Črnogorski pešci so se pripravili za naskok. Mrak je prekinil borbo. Utrdba Rogaj poleg Dečića popoldne zavzeta. Boj na Rogaju je bil ljut.

Črnogorska vojska je pokazala čudovito hrabrost. Turki se povsod uporno branijo. Na povratku z bojnega polja, ki sta na njem ostala naslednik in knez Peter do mraka, sta kralj in knez Mirko obiskala ranjence v vojašnici (Podgorica). Število ranjencev je precejšno. Kralj je hodil od postelje do postelje in se pri vsakem pomudil. Hrabril jih je in se jim zahvaljeval za žrtvovanje za domovino. Prizori ganljivi. Težko ranjene kralj poljublja na čelo in istako tudi dvojico onih dveh ranjencev, ki sta v bolnišnici izdihnila. Malokdo prisotnih se je mogel obrniti silnega ganjenja. Na poljani pred bolnišnico je srečal knez Mirko ranjenca, ki so ga nosili vojaki. Zavzel je mesto nosača in sam na svojih ramah nesel ranjenca v bolnišnico. Mnogobrojni prisotni narod ga je pozdravil in se zahvaljeval. Pred bolnišnico velika množica Malisorov, ki navdušeno pozdravlja kralja. Kralj je zjutraj izpraševal vojnike iz grahovskega in budinskega polka po njihovem položaju, hrabil jih in priporočal, naj se čuvajo, kajti njih življenje je dragoceno. Rekel jim je, da bi vse turške utrbe do Skadra brzo padle, toda da mu je žal tvegati življenje Črnogorcev. Pred odhodom še veli, naj top vrši svojo dolžnost. »Črna Gora« pristavi, »ima sredstva. Zato ni treba štediti z materialom, toda treba je varovati lastno življenje.« Nato odidejo vojaki na svoje pozicije, uverjeni, da kralj za nje vse misli in skrbi kot za svoje najljubše dete. — Kralj neprestano prejema brzoglavne pozdrave iz vseh strani sveta, ki so polni navdušenja za Črno goro in za njene junake sinove. Knežinja Ksenija vrši neumorno dolžnost usmiljenja med ranjenimi v bolnišnici.

Doljna Klešna, 11. oktobra ob 11. zvečer: V sredo zjutraj je desno krilo primorskega dela nastopilo od Klešne proti mestu Kadrkolu in proti višinam Vladimira in Šosa in jih je z majhnim trudom zavzelo, kakor tudi druga mesta do blizu Selite in Gorice. Vrh tega sta porušeni dve nizamski kuli preko Bojane in je posadka iz njih pobegnila. Pri vseh teh zavzetjih je bilo 5 ranjenih. Središče, ki so se pred njim nahajale najmočnejše prirodne zapreke in ena kranla (t. j. neke vrste stražarnica), je bilo ob

11. po naših atakirano. Kakor hitro se je pričelo topovsko streljanje proti kranli, je posadka iz nje pobegnila. Nato je nastopila pehota proti postojankama Rasovec in Liponin, ki se smatrata za jako močni in se napolnila na vrh Vrzigače. Odpor je bil povsod slab in brzo odstranjen. Vzrok tega malenkostnega odpora in možnosti, tako brzo zasesti tako močne pozicije, leži v dejstvu, da so Črnogorci napadli nepričakovano in prej nego se je mislilo. To se je zgodilo brez izgub na črnogorski strani.

Levo krilo onega (t. j. primorskega) dela je prodrlo na desni breg Skaderskega Blata do vrh Petubala in v okolici do sela Ckila. Tam je bil močan odpor, sovražnik zavarovan v postojankah. Toda kmalu je moral zapustiti jih in se umakniti z velikimi izgubami. Po padcu Petubala, jako važne pozicije, je levo krilo zavladalo med Vrhom in Jezerom na glavnih višinah, kakor daleč dosežejo topovske kroglice in Taraboša.

V četrtek je bilo rekonosciranje proti Gorici in Tarabošu. Pri tem rekonosciranju, ki se je izvedlo v bližini Taraboša, so imeli Črnogorci dva ranjenca. V petek se vrše potrebne priprave za nadaljno postopanje.

Posredovanje.

Iz Aten poročajo: Ker so balkanske države imele v zadnjih tednih slabo izkušnjo, da turški telegrafski uradi sistematično potvarjajo brzoglavke, so sklenile izročiti noto turškemu poslanikom. V Belgradu so podali noto ob 4. popoldne. Turški poslanik jo je sprejel in poslal svoji vladi. V Atenah in Sofiji je bilo določeno, da se odda nota ob 8. zvečer. Tudi turški poslanik v Atenah je sprejel noto, tri ure pozneje pa jo je vrnil. Zunanji minister je nato odgovoril, da ne more priznati vrnitve že sprejete note. Nato je grška vlada še enkrat izročila turškemu poslaniku noto. Skoraj gotovo je, kakor zatrjujejo v Atenah, da bo vsled tega dogodka turški poslanik v Atenah odpoklican.

»Sabah« poroča, da bodo velesile še enkrat posredovale pri balkanskih državah v obliki prijateljskega nasveta.

V Carigrad je dospel romunski

parnik z bolgarskim posebnim poslanikom, ki ima najbrže nalogo, da odda turški vladi sklep bolgarske vlade.

Iz Carigrada poročajo nadalje, da bodo odpotovali iz Carigrada poslaniški balkanskih držav najbrže danes, v torek.

V Londonu je vzbudila hkratna oddaja not na porto in na velesile vtisk, da so balkanske države končale svoje vojne priprave. Iz Belgrada prihaja v London tudi vest, da bo Srbija v najkrajšem času napovedala Turčiji vojno in da se je prodiranje bolgarske armade proti Jedrenju že pričelo.

Odgovor porte na noto velesil je bil oddan včeraj na avstro-ogrskemu poslanistvu. Odgovor pravi, da je porta uvidela potrebo reform, kakršne so mogoče pri sedanjih upravnih državah. Če pa dosedaj Turčija ni mogla izvesti vseh teh reform, so temu vzrok znani roparji, ki onemogočujejo vsak normalni razvoj. Porta se bo pridružila trudu velesil, da že v naprej prepreči konflikte, ki morejo imeti za posledico težke kalamitete. Porta je tudi sklenila v polnem obsegu izvesti zakon iz leta 1880. In predložiti parlamentu, kakor hitro se sestane tozadevni zakon. Sedanje vlade ne gre delati odgovorne za zvižanje prejšnjih kabinetov in je sedanja vlada sklenila popraviti zmote preteklosti.

V informiranih dunajskih krogih so mnenja, da je stališče Avstro-Ogrske z Berchtoldovo izjavo, s katero se je ta izrekel za status quo, popolnoma precizirano. Nadaljni nastop Avstro-Ogrske bo odvisen od tega, če in v koliki meri se krši ta status quo. Dokler se to ne zgodi, nima Avstro-Ogrska povoda storiti kake korake.

Iz Pariza poročajo, da je mihi-strski predsednik Poincaré sprejel drugega za drugim avstrijskega in ruskega poslanika, ter spravlja to avdienco v zvezo z drugo vestjo, ki kroži po Parizu, da hoče nasvetovati francoska vlada konferenco za ureditev balkanskih vprašanj. Termin za sklicanje take konference še ni določen.

Iz Sofije poročajo, da je bistvo sporazuma balkanskih držav v »Balkanski zvezi« enoten balkanski program, ki ga hočejo vsiliti Turčiji. Pred vsem obstoja dogovor, da mo-

LISTEK.

Sapho.

Slike iz pariškega življenja.

Francoski spisal Alphonse Daudet.
Prevel Oton Zupančič.
(Dalje.)

»Cuerno de Satanas.«

»Puti!...«

»Mi madre!«

Jean ju je strahoma gledal, dočim so drugi gostje, vajeni takih domačih prizorov, nemoteno naprej jedli. Edini de Potter se je vteknil z ozirom na tujca:

»Nikarta se no ne pripravljaj.«

Ali Roza se je razjarjena obrnila proti njemu: »Kaj se pa ti v to vti-kaš?... Ta je na lepa, ta!... Ali jaz ne smem govoriti?... Pojdi no kar k svoji ženi, če ti nisem po volji!... Ne morem več gledati s temi tvojimi zavistimi očmi in s tistimi tremi lasmi, ki jih še imaš... Nesi jih hitro svoji kokli, zadnji čas je!...« De Potter, nekoliko blede, se je smehljaj:

»In s tem - le moram živeti!...« si je zamrmral pod brke.

»Se res prav izplača...« je rjula, z vsem životom na mizi. »Saj veš, vrata so ti odprta... ali... hop!«

»Daj no, Roza...« so prosile uboge, mračne oči. In mati Pilarka je

začela zopet jesti in je rekla s tako smešno flegmo. »Drži no jezik za zobmi, dečko!...« da je bušilo vse v smeh, celo Roza, celo de Potter, ki je svojo še vedno godrnjajočo ljubimko objel, in ujel, da bi si njeno milost do kraja pridobil, muho ter jo dal z lično kretnjo za krila jo držé Bichitu.

In to je bil de Potter, slavni skladatelj, ponos francoske šole! Kako, s kako čarovnijo ga je priklepala nase ta ženska, osivela v grehoti, surova, s to materjo, poleg katere je bila še dvakrat nesramnejša, ki jo je kazala, kakor v stekleni krogli tako, kakoršna bo ona za dvajset let.

Kavo so imeli poleg jezera v majhni špilji, obiti znotraj s svetlo svilo, po kateri je migljalo svetlikanje bližnje vode, eno tistih gnezd za poljubljanje, iznajdba grofov iz osemnajstega stoletja, z zrcalom na stropu, ki je slikalo gibe starih park, ki so zleknjene na prostornem divanu kakor omamljene prebavljale, in Roza, ki so ji lica gorela pod lepotilom, ki je pretezala vnic roke proti svojem glasbeniku:

»O, Tatave moj... Tatave moj!...«

A ta ljubavna toplota je izpuhtela v ognju šartreze, in ko se je ena dam spomnila vožnje po jezeru, je naročila de Potterju, naj gre in pripravi čoln.

»Čoln, več, ne norveškega veslača.«

»Če bi rekel Désiréju...«

»Désiré obeduje.«

»Čoln je poln vode; treba ga bo izpleti, in to je tako delo...«

»Jean pojde z vami, de Potter,« je rekla Fani, ki je videla, da se bliža nov prepri.

Sede z razkročenimi nogami drug drugemu nasproti vsak na enem sedežu v čolnu, sta živahno plala, ne da bi govorila, ne da bi se gledala, kakor da ju je omamila ritem vode, pljuskajoče iz njunih lopatic. Sveža, duhteca senca visoke katalpe se je razgrinjala okoli njiju in se je črtala v jezeru, ki je vse v luči žarelo.

»Ali ste že dolgo s Fani skupaj?« je prašal nenadoma glasbenik in je prenehal z delom.

»Dve leti...« je odgovoril Gaussin, nekoliko presenečen.

»Se - le dve leti!... Torej se mogoče lahko okoristite s tem, kar vidite danes. Jaz živim sedaj dvajset let z Rozo; dvajset let je, kar sem se vrnil iz Italije, kjer sem živel tri leta, ker sem dobil rimsko nagrado; takrat sem šel nekega večera v hipodrom, in sem jo videl, kako je stala pokoncu na svojem malem vozičku in dirjala okoli cilja, ravno proti meni je šla, z žvižgačim bicem, na glavi čepico z osmimi suličnimi špicami, v zlatem luskastem oklepu, ki ji je openjal život do polovice stegen. Ah, če bi mi bil kdo rekel...«

Začel je zopet grabiti vodo, in je pripovedoval, kako so se doma odkrjala temu njegovemu nagnenju samo smejali; potem pa, ko je postala stvar resna, s kakim trudom, s prošnjami, žrtvami so plačali njegovi starši ločitev od nje. Dvakrat ali trikrat so pregovorili dekle z denarjem, da je odšla, a vsakokrat se je vrnila. »Poizkusimo s potovanjem...« je menila mati. In šel je na potovanje, se je vrnil in jo je zopet vzel. Potem se je dal oženiti; lepo dekletce z bogato doto, z obljubo akademske časti med poročnimi darili... In tri mesece zatem je zamenjal svoj novi dom za starega... »Ah, mladi mož, mladi mož!...«

Govoril je o svojem življenju suho, niti ena mišica mu ni zaigrala na obrazu, togen, kakor njegov trdi ovratnik, ki mu je držal tako pokonci glavo. In ladje so prihajale mimo, z dijaki in dekleti, prekipevajoče od pesmi, smeha in mladostne opojnosti; koliko teh, ki ne slutijo ničesar, bi se moralo tukaj ustaviti in si vzeti del tega strašnega opomina k srcu!...

Tačas pa so pridigale v kiosku, kakor bi se bile zarotile, da jima morajo ljubezen razdreti, stare elegantne Fani Legrandovi, naj se spame-tuje... »Čeden je že, njen mali, ampak brez cvenka... kam pa to pride?...«

»Ampak, če ga ljubim...«

In Roza je skočiznila z rameni:

»Tak pustite jo no... Še svojega Holandca si zafrčka, kakor si je zafrčkala povsod, kjer ji je res kazalo... Po tisti homatiji s Flamantom je poizkusila biti praktična, a sedaj je večja frira nego kedaj prej...«

»Ay, vellaca...« je zagodrnjala stara Pilarka.

Angležinja s klovnsko glavo se je vteknila s svojim strahovitim naglasom, ki ji je tako dolgo pomagal do uspehov:

»To je bilo dobro, ljubiti ljubezen, mala... ljubezen je bil jako dober, veste... ampak tudi denar morate ljubiti... če bi jaz sedaj še bogata, ali bi mi moje soigralce rekel, da sem grda, mislite vi to?...« In ljuto je planila, da ji je glas kar pisnil: »O, pa to je bilo strašno, ta reč... Slavna bila na svetu, univerzalna, znana, kakor spomenik, kakor bulvar... tako znana, da ni bilo najkvalitetnejšega kočijaža, kadar ste mu rekli: »Wilkie Cob!« — takoj je vedel, kje... Imela prince pred nogami spodaj, in kralje, kadar pljunila, rekli lepo pljunila!... In sedaj ta capin ni maral zame, radi moje grdobije; in nisem imela s čim plačati za eno noč.«

In razvne maje se ob misli, da bi jo imeli za grdo, se je naglo razgallila:

»Obraz, yes, njo žrtvujem: ampak to, prs, ram... Je to bel? Je trd?...«

(Dalje prihodnjic.)

rajo balkanske države priti druga drugi na pomoč, kakor hitro bi Turčija eno ali drugo državo napadla. Tudi če bi se čutila katera država od Turčije ogrožena ter bi bila primorana priti na pomoč, morajo ji prisložit druge države na pomoč. Ta slučaj je bil dan, ko je Turčija naznala manevre pri Jedrenju. Črna gora pa je storila odločilni korak na svojo roko brez sporazumenja z »Balkansko zvezo« in ostale države soglašajo v mnenju, da korak Črne gore še ne pomeni za nje slučaj vojne.

Proti Skadru.

Poročevalec »Slovanske korespondence« v Solunu poroča, da turški vojaški krogi nikakor ne pripisujejo ofenzivi Črne gore na cesti proti Skadru one važnosti, ki jo ji pripisujejo v Cetinju. Črnogorci so baje izgubili 1500 mož, kar je jasen dokaz izredne hrabrosti turškega vojaštva. Črnogorci so vzeli pri Tuziju turške pozicije z naskokom, kar jim je povzročilo tolike izgube, da je moral odrediti črnogorski kralj pavzo, da je preprečil preveliko krvoprelitje.

Nekateri listi trde, da vlada v Podgorici malodušnost vsled velikih izgub na črnogorski strani. V hotelu v Podgorici se nahaja vjeti turški poveljnik iz Dečić, ki pravi, da je imel pri sebi vsega skupaj 120 mož. Prvotno je bilo v Dečićah 500 mož, večinoma Srbov, Bolgarov in Grkov, ki so dezertirali. Dne 10. t. m. zjutraj so začeli prodirati Črnogorci od vseh strani. V najhujšem boju je padel in bil takoj nato vjet.

Iz Podgorice poročajo: Črnogorska armada operira na tri strani, in sicer zahodna armada pod poveljstvom vojnega ministra Martinovića južno od skaderskega jezera ter pripravila napad na skaderske utrdbe. Glavna utrdba Taraboš je oborožena s težkimi topovi ter jo je mogoče zavzeti tudi le, če se posreči te težke topove spraviti k molčanju. Obstreljevanje se bo pričelo že prihodnje dni. Črnogorske čete stoje samo 2 km južno od Skadra ter so že zasedle sprednje utrdbe, ki so jih pa morale vsled obstreljevanja s trdnjave Taraboš zopet zapustiti.

Vzhodna armada pod poveljstvom prestolonaslednika Danila stoji pri Tuziju in Šipčanku. Močna kolona je prišla okrog gore pri Dečiću ter odrezala turške posadke od Skadra. Včeraj zvečer so poslali Črnogorci Turkom parlamentarja, da jih pozove, da naj se vdajo. Turki so odgovorili, da hočejo dobiti instrukcije iz Skadra, med tem pa so se poskušili domeniti z utrdbo Vranjac, nakar so Črnogorci začeli prodirati od vseh strani proti turškim pozicijam. Utrdbo Vranjac so popolnoma razstrelili, vendar pa se Turki tam še drže ter se domneva, da imajo podzemeljske rove.

Severna armada je prekorčila v petek mejo in zavzela Bjelopolje.

Reuterjev biro poroča iz Podgorice, da brzojavlja general Vukotić, da so Črnogorci zasedli holme Visitor in Gusinje. Turki so se obupno branili, vendar pa so se morali umakniti. Isti dan so Črnogorci zasedli še dve turški poziciji. Črnogorci so zavzeli nadalje tudi vasi Tranjo in Tovnjo.

Pri bojih na holmih Visitor in Gusinje se je posebno odlikoval polkovnik Vešović, ki je absolviral svoje vojaške študije v Italiji. Črnogorske izgube v teh bojih so bile majhne. Iz Podgorice poročajo, da so Turki prepustili Črnogorcem Tuzi, Vranjo in Šipčanku, ker so bili popolnoma obkoljeni in niso mogli pričakovati pomoči iz Skadra.

V Tuziju so zahtevali Turki, da se jim dovoli prosta pot z orožjem v Skader. Črnogorci te ponudbe niso sprejeli, pač pa so obljubili, da pošljejo vso posadko, ki šteje 5000 mož, na stroške Črne gore z avstrijskim parnikom čez Bar v Carigrad.

V petih dneh, odkar se je začela vojna, so izgubili Črnogorci vsega skupaj 256 mrtvih in 800 ranjenih, od katerih je večina le lahko ranjenih. Transport težko ranjenih v Cetinje se je že začel.

Bjelopolje.

V dunajskih političnih krogih so mnenja, da zasedejo mesteca Bjelopolje od strani Črne gore sedaj še ne bo imelo nikakega vpliva na stališče Avstro-Ogrske. Tudi tedaj, če bi prodirali Črnogorci in morda tudi Srbi skozi Sandžak, bi to še ne bil noben vzrok, da bi storila Avstro-Ogrska kak korak. Šele, ko bodo vojni dogodki na Balkanu končani, bo morala monarhija skrbeti, da ji ne zapro pota proti jugu.

Srbsko prodiranje.

»Jugoslovanska korespondenca« poroča iz Skoplja. Srbska vojska pri Vranju, skupaj 75.000 mož, se počasi

pomika proti meji. V torek pričakujejo odločilnega prodiranja.

Iz Belgrada poročajo, da se Turki na celi črti od Ristovca do Vrgočke začeli vojno. Srbsko jevo krilo je prekorčilo mejo ter zapodilo Turke v bog. General Živković je dospel v Čačak ter ima nalog, da začne v sredo prodirati v Sandžak ter se pri Pripolju združiti z brigado generala Vukotića.

Drinska divizija je že na meji. Glavno taborišče prostovoljcev je pri Ivanici. Čete tvorijo večidel Srbi iz Sandžaka.

Glasom poročil iz Pariza so začeli Turki prodirati na srbska tla. Bataljon turških regularnih vojakov je prekorčilo srbsko mejo ter napadel srbsko vojaštvo, ki je krepko odgovarjalo.

Iz Soluna poročajo, da se Srbi skrbno pripravljajo na prodiranje v Turčijo. Neprestano prihajajo nove čete in municija. Srbi so zasedli gorovje pri postaji Vlačični han ob železnici iz Vranje proti Skoplju z artilerijo ter utrjuje svoje pozicije.

Kakor poroča berlinski »Lokal-anzeiger« iz Belgrada, je izdala »Srbijska proklamacija«, v kateri razglašajo, da so Turki napadli Srbijo pri Ristovcu.

Boji na bolgarski meji.

»Kölnische Ztg.« poroča iz Sarajeva: Bolgarski četaši so začeli v Makedoniji s svojim delom. Že je prišlo do številnih spopadov. Bolgarski četaši nameravajo mohamedansko prebivalstvo tako prestrašiti, da zapuste kmetije svoje vasi in pobegnejo v mesta. Govori se, da so četaši zasedli važni gorski prelaz Krešno, za katerega se je vršila pri vstaji leta 1903. huda bitka.

Iz Soluna poročajo, da se je ustavila 150 mož broječa bolgarska četa, zasledovana od vojaštva in orožništva, v Kivi. Bolgari so se hrabro branili in metali tudi bombe. Turki so kraj obkolili ter so poslali tja iz Soluna 21 topov da razdenejo kraj in prisilijo Bolgare, da se vdajo.

Turčija.

Vojaški transporti se vrše z mrzlično naglico iz Carigrada proti Makedoniji. Celo mesto je polno vojakov Turkov, ki v trumah pohajajo po mestu, pojo turške bojne pesmi in navdušujejo ljudstvo za vojno proti kristjanom. — Vojna uprava je izdala odredbo, da smejo vojaki rabiti samo studenčico, vodo iz vodnjakov pa morajo pred uporabo prekuhati. Turčija se namreč boji, da bi kristjani zastupili vodnjake, obenem pa hujska s tem turško prebivalstvo proti kristjanom. Kakor Bolgarska, išče tudi Turška denar. Iz oficijalnih krogov se poroča da bo dala Banque ottomane še ta teden dva milijona funtov. Vrše se tudi med banko in vlado pogajanja glede 16milijonskega državnega posojila in bo banka posojilo bržkotte dovolila.

Iz Ženeve poročajo, da so dospeli tja velike pošiljave municije in orožja iz Francoske in Španije, ki pa ne morejo naprej, ker se branijo avstrijski in nemški carinski uradi pustiti po izbruhu vojne skozi Avstrijo orožje in municijo, ker je to vojna konterbanda.

Bolgarska.

Bolgarska vlada je hotela najeti pri banque de Paris et des Pays Bas posojilo v znesku 200 milijonov frankov. Obravnave so se vršile že delj časa in treba je bilo končno le še oficijalnih podpisov. Navsezadnje pa je banka zahtevala, da mora Bolgarska, če hoče dobiti posojilo, demobilizirati in mora obljubiti, da ne bo kalila miru na Balkanu. Te zahteve je Bolgarska zavrnila in pogajanja so se razbila. Pozneje je Bolgarska še enkrat vprašala, če ji dovoli banka 25 milijonov, toda tudi to posojilo je bilo vsled gori omenjenih zahtev banke zavrnjeno.

Srbija.

Iz Belgrada poročajo baje iz avtentičnih virov, da se je odpeljal kralj Peter s posebnim vlakom v Niš, kjer se sestane s kraljem Ferdinandom. Sestala sta se nedaleč od Pirota v salonskem vozu ter sta se vrnila po enournem pogovoru v svoje prestolice.

Srbski stotnik v Belgradu, Stefan Petrović, najmlajši brat bivšega srbskega ministra Petrovića, je bil včeraj aretiran, češ, da je turški vojun. Petrovića so zaprli v trdnjavo ječo. Danes zjutraj pa so ga našli mrtvega. Uradno se je razglasilo, da je izvršil Petrović samomor. Njegovi sorodniki so odločno zanikali, da bi bil mladi stotnik turški vojun in so zahtevali preiskavo, ki je baje dognala, da so Petrovića ustrelili srbski častniki.

Iz Belgrada poročajo, da je srbska vlada ustavila z včerajšnjim dnevom pobiranje davkov.

Turški poslanik v Belgradu se je podal včeraj opoldne na neki ogrski podonavski parnik, kjer počaka nadaljne odredbe in dostavlitev potnih listin.

Bolgarska pred vojno.

V Sofiji, 11. oktobra.

Včeraj se je končalo izredno zasedanje narodnega sobranja.

V zadnji seji je parlament sprejel vse na oboroževanje se nanašajoče vladne predloge.

Med drugim je dovolil 22 milijonov 260.000 levov za izredne potrebe, 8 milijonov 386.000 levov za izredne kredite pri proračunu za leto 1912. in 50 milijonov za vojne potrebe.

V isti seji je bil na prestolni govor carja Ferdinanda prečitán odgovor narodnega sobranja, ki izzveni v zadržilo: »Kadar gre za zaščito naših pravic in življenjskih interesov Bolgarije, je celokupni narod zajedno s svojimi poslanci, zbranimi okrog prestola, pripravljen, da žrtvuje na oltar domovine vse, kar je potrebno.«

Koncem seje je bil sprejet predlog poslanca Burmova, da se vsi poslanci odpovedo svojim dnevnicam in da se za denar, pridobljen s temi sredstvi, nakupi aeroplan za armado.

Te dni je priobčil »Mir«, glasilo bolgarske vlade, znamenit uvodnik pod naslovom »Balkanski sporazum in Evropa«.

V tem članku, ki ga je nesporno napisal eden izmed vodilnih bolgarskih državnikov, se povdarja med drugim:

»Nobena zakulisna spletkarenja, nobene intrige niso več v stanju, da bi preprečile veliko osvoboditeljno delo balkanskih držav.«

Evropska diplomacija je danes iznenadena zaradi nepričakovanega, a že gotovega fakta: 700.000 bajonetov je obkolilo od vseh strani evropsko Turčijo, čakajoč na povelje, da napravijo konec večni anarhiji.

Šele sedaj se je ta diplomacija zdramila ter jela iskati bazo za dejanski mir.

Ta diplomatska stremeljenja ne dokazujejo ničesar drugega, kakor to, kako dobro so storile balkanske države, ko so se zvezale: očitno je, ako bi se ne bile zvezale, ako bi Turčija ne bila obkoljena od 700.000 bajonetov, bi diplomati samo nadaljevali svoje delo, da bi pripovedovali basni o reformah.

Balkanski narodi jemljejo na znanje ta prvi uspeh svoje zveze, a prepričani smo, da jih ta uspeh še ne bo zadovoljil.

Zelo pozno se je diplomacija spomnila na posredovanje.

Desetletja smo jo poslušali, vse mogoče žrtve smo doprinali, trpeli smo, da so se iztrebili naši sorojaki, vse to v imenu krvavega mira, vse to v imenu njenih interesov. Takšnih razmer pa ne moremo več trpeti.

Sedaj, ko smo si napravili ogromne izdatke, ne zahtevamo ničesar več od Evrope. Naj nas samo ostavi same, da uveljavimo dejanski mir, da se brigamo za naše življenjske interese, da doprinesemo tudi dragocene človeške žrtve, da izvedemo to, kar diplomacija ni mogla storiti, ali bolje ni hotela izvesti:

Ko je diplomacija »delovala«, smo vdano in potrpljivo nosili vse nezdgo in vse žrtve. A naš delež za to je bil — razočaranje. Ta gorjupa izkušnja je nas izučila, da je nam treba samim delati.

A mi ne prosimo pomoči, ne izdajemo apelov, samo to zahtevamo, da se nas pusti na miru s svojim varuštvom in da se nas ne zavira, da me balkanske države same opravimo balkanske posle.«

To so zelo krepke besede, kakršnih navadno ne pišejo oficijozna glasila vlad!

Po sofijskih ulicah stopajo uro za uro nepregledni voji vojaštva, ki veselo popevajo vojne koračnice. Te dni je spesnil Kiril Aristov pesem »Na turskata granica«. Našel se je takoj skladatelj, ki jo je uglasbil. Danes se popeva kot koračnica od vse vojske, ki stopa po sofijskih ulicah in cestah proti kolodvoru na bojišče.

Pesem se glasi tako-le:

»Pred zidini carigradske idvali sme — idem pak! Bratja Srbi, hajde bratski da slomite obšti vrag! Svjetla viera v svoj ta sila neka ni srcata sgrej! Na Balkana i zad Rila mir i sgovor da vlade! Idem, idem, sgan prokleta! Srještaj ni i treperi! Viž, trakijskije polje-ta nebrecena rat pokri!«

(Pred zidine carigradske — hodili smo in gremo spet! Bratje Srbi, hajdmo bratski vruga skupnega podret! Svetla vera s svojo silo

grej nam naša vsa srca ob Balkanu, kjer je Rilo, mir pa sloga vladajta! Mi gremo, druhal, naprej, naprej kajti bojevnik ljuti poglej vsa traska žitna polja prevela je bojna volja.)

Grška.

Grški kralj se je izrazil proti zastopniku neke velesile, da ni več upanja, da bi se ohranil mir. Tudi ministrski predsednik Veniselos ne prikriva več, da je pred vratmi velika vojna. Včeraj je ukazala grška vlada svojemu poslaniku v Carigradu, Gyparisu, da naj izroči porti oficijelno noto glede zaplenjenih grških trgovskih ladij. V tej noti zahteva grška vlada, da naj Turčija zaplenjene ladje takoj izpusti in nakaže lastnikom odškodnino. Turčija mora odgovoriti na to noto tekom 24 ur.

Iz Aten poročajo, da je neki v Aleksandriji živeči Grk ponudil grški vladi, da na svoje stroške sestavi in vzdrži kakor dolgo bo treba, prostovoljsko četo. Ker tega grška vlada ni sprejela, je ponudil 100.000 draham za obleko grškim vojakom, eventualno tudi dvojno vsoto. Tudi neki drugi grški bogataš je dal za vojaštvo 100.000 draham.

Romunska.

Romunski državnik C a r p se je izjavil proti več zastopnikom evropskih držav sledeče: Romunija nima na Balkanu nobenega prijatelja. Edini sosed, ki pošteno misli z Romunijo, je Avstro-Ogrska in z njo bo ostala Romunija tudi zanaprej v tesni zvezi. Skupno z Avstrijo bo tudi Romunska delala na to, da se ohrani mir in bo vztrajala na stališču statusa quo.

Kakor se resno zatruje, Romunska ne bo mobilizirala ter samo pridržala zadnji letnik.

Ruska.

Jako sumljive vesti prihajajo iz Ruske Poljske. Mobilizacija tamošnje ruske armade zelo napreduje in bo v kratkem dovršena. Število armadnih vojev v vojaškem okraju Vilna je skrčila ruska vojna uprava od 5 na 4, obenem pa je ustanovila nov armadni voj št. 23 v varšavskem vojaškem okraju. Posebno ojačuje ruska vlada obmejne čete na avstrijski meji. Do sedaj je Rusija mobilizirala: 24. armadni voj v Varšavi, 14. voj v Ljublinu, 5. voj v Moskvi in 19. voj v Percezah. Peti armadni voj, ki je bil do sedaj v garnizijah rusko-poljskih in čigar častniki poznajo obmejne krajevne razmere, je pomaknjen proti Brzenu. V zadnjem času je mobilizirala Rusija tudi konjeniške polke v gubernijah Volhliniji, Podoliji in Kijevu. Da so mobilizirani tudi donski kozaki, smo že poročali. To vest so sicer pozneje nekateri listi demantirali, vendar se vest kljub temu vzdržuje kot resnična. Že v prihodnjih dneh pričakujejo, da bo deta 3. varšavski in 2. kijevski armadni zbor pomaknjena proti mejam. Skupna mobilizirana ruska vojska šteje sedaj vstevši kosaške polke 350.000 mož in 600 topov. Vesti, ki so se raznesle v zadnjem času po evropskih, posebno pa po nemških listih, da so se vrpli vsled mobilizacije rezervisti in da je bilo več teh vstavev obsojenih na smrt, pa so od začetka do konca izmišljene in zlobno podtaknjene.

Pri zadnjem zborovanju društva »Slovanska Vzemnost« je izjavil novoizvoljeni predsednik Aleksander Stolypin, da mora končno ruska družba prenehati z izgovorom: »Mi nismo gotovi.« Belgrajski profesor Košutić je zahteval na zborovanju avtonomijo Sanžaka in Stare Srbije in je imenoval Srbijo kot mogočno rusko predstražo. Dr. Bergun je napadel z vso odločnostjo Sasonova, češ, da mora Rusija odločno podpirati Jugoslovansko, magari če teče tudi ruska kri. Dalje mora Rusija misliti prav resno na vevlažne morske ožine, da jo ne prehitijo Avstrija in jih ona zasede.

Sploh vlada v Rusiji veliko zanimanje in gorke simpatije za Jugoslovane. »Slovansko dobrodelno društvo« je sklenilo, da podari Jugoslovanom, ki se bore za svoje pravice, 40.000 rubljev podpore.

Tako mislijo Bolgari...

Za mišljenje in čustvovanje Bolgarov je značilno pismo, katero je pisal šele pred dvema mesecema za oficirja imenovan mlad Bolgar svoji materi. Sofijski »Dnevnik« je objavil to pismo, ki se glasi v slovenskem prevodu takole:

Mila mamica!

Raduj se tudi ti s celim bolgarskim narodom vred. Oživljenje celega naroda naj posuši tvoje solze. Pri nas je vse pripravljeno in jutri ali pojutranjem odidemo na mejo.

Na koncu je vendar prišel težko pričakovan dan. Mi ali Turčin! Za oba ni prostora!

Raduj se in bodi ponosna, da tudi ti daš nekaj domovini. Ne plači! Stori kakor je storila Spartanka — vprašaj, na kateri strani je zmaga, a ne, koliko tvojih sinov je ubitih!

A mi sinovi se potrudimo slavno umreti, ako domovina, bog in car to hočejo!

Zbogom in prosite boga, da zmagamo. Pozdrav malim bratcem. Ko bodo dorasli, naj se maščujejo za nas!

Ako je božja volja, da se ne vidimo — oprostite.

Poljubljaj roke

tvoj sin.

Francosko mnenje o bolgarskih načrtih.

V Parizu izhajajoči ilustriran list je priobčil te dni sliko, ki je vzbudila občno senzacijo in ki živo kaže, kako mnenje vlada na Francoskem o bolgarskih načrtih. Nečuvčna slika predstavlja bolgarskega kralja Ferdinanda v ornatu — bizantinskega cesarja. Francozi torej sodijo, da hočejo Bolgari pregnati Turke iz Evrope, da se hočejo polastiti Carigrada in svojemu kralju deti na glavo kroknobizantinskega cesarja.

Poziv Društva črnogorskega rdečega križa z dne 9. oktobra 1912.

Balkan je zopet v krvi, zopet v plamenu! Ta plamen požira naše domove, a kri, ki poji srbsko zemljo, je kri naših bratov.

Razmesarjena trupla, ki leže na naših mejah — so naša, so naših bratov.

In oni slabiči, ki vzdihujejo v skalnih bregovih — so naša deca.

In one žene, ki si rujejo lase od bojazni in straha — so naše sestre.

Kdo more zaklopiti oči, da ne vidi trpljenja svojih najbližjih? — Kdo si more zatisniti ušesa, da ne čuje vriska sebi prepuščenih in nesrečnih? Kdo more zapreti srce, da je trd in mrzel pri vsi ti tuži in vsi ti boli?

Vzdihli teh mučnikov so naši globok odmev v plemenitem srcu našega viteškega kralja — gospodarja in njegovega vernega in vdanega mu naroda.

Ker so ostali brezplodni vsi poskusi in prizadevanja, da se mirnim potom olajša nezno stanje srbskega naroda v otomanskem cesarstvu, je On, v imenu boga, pravice in človekoljubja in v bratski složnosti z drugimi balkanskimi državami, dvignil svojo hrabro in zmag valjeno vojsko, da z oboroženo roko pomore onim, ki stradajo, — da jih iz robstva povede v svobodo, iz smrti v življenje.

Ali vojne ne morejo biti brez žrtve. Človečanska dolžnost nalaga, da se jim pomaga, v kolikor se jim more pomagati, in za to je na prvem mestu pozvano Društvo rdečega križa, ta humana ustanova, ki ji je glavna naloga, da neguje in leči žrtve vojne, ranjence in bolnike.

Toda da bi moglo v tem oziru doseči uspeh, so potrebna toliko sredstva, s kakršnimi društvo v danem slučaju ne razpolaga. Zato se ono obrača tudi za brzo pomoč na vsa društva Rdečega križa, kakor tudi na one, ki jim je srce odprto, da čuti bol, kadar čuje stok ranjencev, stok deteta, žene in starca, željnih, da jih obseva trak solnce svobode, ki obseva druge srečne narode.

Pomoč Rdečemu križu je pomoč narodni borbi, je delo usmiljenja, je krščanska ljubezen do bližnjega.

Cetinje, 26. septembra 1912.

Predsednik društva Rdečega križa:

Mitropolit Mitrofan.

Naslov za doneske in pošiljave: Društvo črnogorskega rdeč. križa: Cetinje-Črna gora.

Iz Rusije je dobil Rdeči križ do sedaj 2500 K.

Prepričani smo, da se bodo prošnji črnogorskega »Rdečega križa« radi odzvali tudi Slovenci ter pritekli trpečim bratom, ki se bore za krst častni in svobodo zlato, na pomoč z obilimi darovi.

Prispevke bo gotovo radevolje sprejemalo upravnništvo našega lista.

Organizacija Narodne stranke, strankin sklad in širjenje strankinega časopisja.

Stranka brez pokrajinske organizacije se mi zdi drevesno deblo brez vej, obstoječe sredi polja. Klubuje viharju a posvečeno je počasnemu trohnenju, gotovemu poginju. Življenske moči nima v sebi stranka, ki ne širi svojih idej potom tesno izvedene organizacije somišljenikov po celi državi.

To smo vedeli tudi mi že leta 1906., ko smo dne 8. decembra ustanovili narodno stranko in polagali

njeni organizaciji temelje. Sprejel se je takrat organizacijski statut, ki je natančno določal, kako se ima izvesti strankina organizacija po celi deželi. Cela Spodnja Štajerska bi imela strankarsko-politično biti razdeljena v 27 okrožij v takozvanih strankinih okrajnih odborih. Pri razdelitvi okrožij so se jemale v poštev krajevne razmere.

In te strankine okrajne organizacije bi imele v malem izvrševati vse tiste posle, katere ima vršiti stranka kot celota v velikem obsegu. Da naštejem samo neke naloge, kakor jih predpisuje organizacijski statut: Delokrog okrajnih odborov je med drugimi:

a) Okrajna propaganda potom ljudskih zborovanj, predavanj, razširjanja časopisov, knjig in brošur, ustanavljanja izobraževalnih društev, ljudskih knjižnic itd;

č) delovanje na to, da se v občinski in okrajni upravi provedejo načela stranke;

d) delo za osnivanje gospodarskih podjetij in združenj, prosvetnih in človekoljubnih naprav v okraju;

e) skrb, vedno nadzorovanje in razvidnost volilnih imenikov (za občinske in okrajne zastope, deželne in državne zbere), ter v druga gospodarska, prosvetna in strokovna zastopstva itd;

i) izvršitev sklepov glavnega odbora ter podpiranje istega v delovanju;

j) volilna agitacija;

k) izvolitev poročevalca za strankino glasilo;

e) sestava in nadzorstvo narodnega katastra, opozarjanje glavnega odbora na pretečo narodno izgubo i. t. d.

Lepe, vzvišene naloge! In če danes po vrsti preidemo naših 27 okrajnih odborov, koliko jih je, ki so vsaj nekaj teh stavljenih jim nalog izvršile?

Malo! Naše okrajne organizacije se povečini niso zavedale, da so v svojem delovanju kolikor mogoče samostojne, če le delajo v okviru tudi na istem zborovanju leta 1906. sprejetega strankinega programa. Premalo inicijativ, premalo samostojnosti je bilo povsod. Zvečinoma se je samo čakalo, kaj bodo storili Celjani, brez njih se ni upalo sklicati skoro nobenega shoda, niti političnega, niti kakega drugega. Pokazalo se je ravno tukaj, kako malo politične šole so dale prej vladajoče politične struje našemu ljudstvu; kaj pravim ljudstvu, tudi tisti, ki bi imeli biti v posameznih krajih nekako vodilne osebe v javnem življenju, so iz prejšnjih političnih razmer prinesli razun nekaterih častnih izjem, le malo praktičnega političnega duha.

Na drugi strani pa je v nas tudi veliko preveč bojazljivosti. Ljudje, skozinsko neodvisni, materialno dobro podprti, vam zlezejo pod klop, če župnik ali kaplan le nekoliko hujše zarohni. Na tihem, v napredni družbi, je marsikdo dober naprednjak, če pride v mešano družbo, bo že zabavljal na svojo stranko, in če ga slučaj zanesse v nasprotno družbo, bo pa postal pravcati Judež Iškariot na svojo stranko. Potem ni čuda, če nasprotnik in hudih viharjih volilnih bojev izide kot zmagovalček. In baš v tem je iskati tudi neuspehov dozdanje oblike naše politične organizacije, okrajnih strankinih odborov. Ljudje, ki imajo ugled in ki bi mnogokrat z eno besedo lahko več dosegli nego kdo drugi s celim govorom, so se v mnogih slučajih demonstrativno odtegnili našemu delu, češ, nasprotnik ne sme tam videti. Manjka one velike vezi, ki družji nasprotni tabor v tako mogočno četo: manjka nam poštvalnost in one plemenite strankarske zavesti, ki pelje vsako stranko do zmag in uspehov: discipline.

Vse to bi seveda nikakor še ne bil zadosten vzrok, da je izvrševalni odbor stranke začel via facti opuščati dozdanjo obliko strankine organizacije in je krenil novo pot s snovanjem političnih društev. Znano vam je iz časopisja, da sta se ustanovili doslej dve politični društvi, eno lani spomladi za šmarsko-rogško-kozjanski okraj, eno lani poletu za Škofjovas pri Celju in sosedne občine.

Prav precej pridno dela, in tudi drugo je priredilo že nekaj shodov. Pripravlja se ustanovitev več drugih podobnih društev, tako eno za brežiški, eno za sevniški, za katere dva so pravila že vložena, eno za laški okraj in eno za St. Jur ob j. ž. s sosednimi občinami. Tudi v Žalcu je ustanovitev društva že sklenjena stvar in upam, da se bo tekom letošnje zime tudi ustanovilo. Enako se delajo priprave tudi za vranski okraj. Za druge okraje velja začasno še stara organizacijska oblika, v okrajih pa, kjer politična društva, ki so deloma v naših rokah, že obstojijo, mora biti naša stremiljenje, da pridejo ta društva popolnoma v organizacijsko obliko stranke.

Smešno bi bilo misliti, da se bo zaradi spremenjene oblike kaj zboljšalo poslovanje naše organizacije, če

obenem nas samih ne prešine nov duh, duh volje do dela, duh požrtvovalnosti. Nekaj drugega je, kar nas je privedlo na novo pot: oblika političnih društev nam omogoča, sklicevati shode, ki jih nasprotniki ne morejo tako zlahka razbijati, kakor se je to lahko zgodilo doslej. Politična društva in njih prireditve so pod zaščito društvene postave in tudi javni društveni shodi niso izpostavljeni nasprotniški nasilnosti. To je eno. Drugo pa: društvena postava sili funkcionarje društev vsaj do nekega dela: do rednega sklicevanja občnih zborov, in ker morajo na teh funkcijah odgovarjati za svoje delovanje, je to vsaj neko sredstvo, da se odbori političnih društev zavedajo svojih dolžnosti. Žalostno bi sicer bilo, ako bi morali računati samo na to morano silo cesarskih paragrafov, ki pa bodo vkljub temu v marsikom povečale zavest strankarske dolžnosti.

To so razlogi, ki nas vodijo do ustanavljanja političnih društev. In njihove naloge? So bistveno iste, kakor jih predpisuje strankin organizacijski statut okrajnim odborom. Politična društva imajo v svoj delokrog pritegniti vsa gospodarska, kulturna in politična vprašanja v svojih okoliših. Njih naloga bodi, skrbeti za procvit že obstoječih izobraževalnih organizacij, bralnih društev, podružnic naše narodno-obrambne družbe in snovanje novih, kjer se za to po kaže potreba in — podlaga: njihova naloga bodi osobito moralna podpora vseh gospodarskih organizacij, stremeljih za splošnim napredkom našega ljudstva; posebno pozornost naj posvečajo vodilni krogi v političnih društvih edini stanovski kmetijski organizaciji, kmetijskim podružnicam. Vzbudivi je v kmetih zavest, da so edino kmetijska društva in njene podružnice prava oblika stanovske kmečke organizacije. Zadrugištvu v svojih okoliših morajo naše politične organizacije posvečati vso pozornost, bodisi kmetijskemu, bodisi obrtniškemu. Naj se ne smatrajo za strankino organizacijo samo naša politična društva, ampak preidemo enkrat v to načelo, da smatramo za organizacijske oblike narodne stranke vse, kar je v naprednih rokah, vsa izobraževalna društva, kmetijske podružnice itd. In kar teh organizacij še ni v naših rokah, bodi naše stremiljenje, da si priborimo v njih večino. Le tako, če bodo naše strankine organizacije — politična društva in okrajni odbori — v tem zmislu pojmovale in izvrševale svojo nalogo, bomo začeli tudi mi lahko kazati na uspehe.

Predvsem pa bodi načelo vseh teh organizacij, da so v okviru strankinega programa skozinsko samostojne tvorbe, ki avtonomno postopajo glede prireditve katerekoli vrste; vodstvo stranke vrši nad njimi le stalno kontrolo, kakor je to v vsaki organizaciji potrebno.

Končno k tej točki še omenjam kot skrajno priporočljivo, naj bi naši somišljeniki v vsakem kraju, kjer jih je le kolikaj, si ustvarili svoje, seveda popolnoma nepriljubljene klube, v katerih se od časa do časa shajajo na politične razgovore. Žalostno sem opazil v mnogih krajih, da se ljudje, če pridejo skupaj, ne vedo skoro nič o politiki pogovarjati, kvečemu so še dovzetni za kako skupno pijančo. Taki redni klubovi sestanki bi bili, četudi ne bogve kako odlični, vendar vsaj v mali meri politična šola in bi na drugi strani tvorili sčasoma tudi prijetno spremembo v enoličnem življenju.

Druga važna naloga naših pokrajinskih organizacij je, ustvariti finančno podlago strankinemu delu. Denar, denar in zopet denar, to Monteculijevo načelo vojskovanja se vam je ob priliki ustanovnega zbora narodne stranke dne 8. decembra 1906 od raznih govornikov ponovno klicalo v spomin. Ustvaril se je takrat poseben sklad, nar. sklad, ki bi naj bil materialni vir omogočanja strankinega dela. Iz tega sklada bi se naj pokrivali tudi stroški volitev. In kaj početi, če se vam danes pove, da smo od leta 1907. pa do lanskega leta stali leto za letom v viharjih volilnih bojev, ki so stali stranko nad 30.000 K, a v sklad, ki je bil v te svrhe namenjen, je prišlo v vseh teh letih komaj blizu 3000 K? Ako hočemo v bodočnosti govoriti o kakih uspehih in o kakem obsežnejšem enotnem delu, moramo tu ustvariti korenito spremembo. Velike so naše narodne žrtve, velik je naš narodni davek, velik osobito pri nas naprednjakih, ki se imamo resno boriti na dve fronti, proti nemstvu in proti klerikalizmu. Vkljub vsemu je pa mogoče še dvigniti našo požrtvovalnost za strankino organizacijo, za njeno delo in za njen bojni sklad. Če pomislim, da ima »Narodni List« danes nad 2800 trdno plačujočih naročnikov, in če pomislim dalje, da je najmanj polovica od teh gospodarsko dobro situirana, brez dvoma lahko vsakrati od teh na leto poleg 4 K žrtvuje še 1 K za narodni sklad, in

bi že to dalo blizu 1500 K na leto. To seveda ni nikak predlog, ampak le dokaz, kako lahko bi se dalo že tu priti do lepih dohodkov za narodni sklad. Dvojni način nabiranja prispevkov bi se lahko vpeljal:

1. Bloki, kakor smo jih že svoj čas imeli. A biti bi morali pri strankinem vodstvu v evidenci, kdo in koliko jih je kateri dobil v razprodajo. Mnogi izmed onih, ki so svoj čas take bloke razprodajali, bodo mi lahko pritrdili, da se pri primerni dobri volji in odločnosti taki bloki (100 listov po 20 vin.) v raznih veseljih družbah in na veseljah ter gostilnah itd. razmeroma hitro spravijo v denar.

2. V drugi vrsti pa je potrebno, da se vpelje v posameznih večjih krajih (mestih in trgih) nekako sistematično mesečno nabiranje narodnega sklada. V Celju na pr. se pobira pri nekaterih, ki so se zavezali mesečno nekaj prispevati, vsak mesec, in dobimo na ta način mesečno povprečno 35 K za narodni sklad; nabiratelj gre okrog l. v mesecu od enega do drugega ter zneske pobere. Vpeljali pa smo tudi že deloma to, da posamezniki od zunaj mesečno pošiljajo po položnicah, katere se jim vedno koncem meseca dopošljejo zneske, katere so se svoj čas zavezali mesečno prispevati. Tudi na ta način dobimo vsak mesec povprečno po 20 K, torej skupno z zbirko v Celju in pa z raznimi izven tega poslanimi zneski okrog 50 K mesečno. Kakor vam bo znano, smo vpeljali tudi zbirko za milijon vinarjev. Sedaj smo blizu 30.000 vinarjev. Do milijona je še seveda daleč. Pa zrno do zrna...

Ni dvoma, da bi se pri vpeljavanju nekega sistema v pridobivanju sredstev za narodni sklad ne dali prej omenjeni zneski potrožiti, početvori. In potem bi bilo sčasoma upati tudi, da se izpolni pobožna želja nekaterih članov v »Narodnem Listu«, da se vpelje stalno strankino tajništvo. Ni dvoma: če bi bil na tem mestu mož, ki bi se lahko skoro izključno posvetil organizacijskemu delu, da bi se dalo na ta način delo za strankino organizacijo, organizacijo narodnega sklada in pa organizacijo širjenja strankin. glasila naložje in najspretnije koncentrirati v harmonično celoto strankarskega organizatoričnega dela.

In s tem prehajam k tretjemu delu mojih izjav, k strankinemu časopisju. Govoriti je meni pač samo o tistem listu, ki je bil 8. decembra 1906 proglašen za glasilo narodne stranke in ki tvori podlago našega dela med ljudstvom, o »Narodnem Listu«. Sklep, da je »Narodni List« strankino glasilo, še do danes ni bil preklekan, in tudi rezolucija, s katero so se somišljeniki pozvali, da imajo z vsemi močmi strankino glasilo razširjati, je še danes v polni veljavi. Kako so se cenj. somišljeniki v tem oziru obnašali, to bo vsak izmed vas sam zase pač najbolje vedel. V ilustracijo omenjam le, da se je koncem lanskega leta pozvalo somišljenike po celi deželi, naj nabirajo v svojih krajih naročnike; tozadevne oklice z nabiralnimi polami se je priložilo »Narodnemu Listu«, nekaterim so se poslali tudi osebno. Pa izmed vseh blizu 3000 poklicanih se jih je odzvalo kvečjem trideset, ki pa so bili sicer tako pridni, da so nam pridobili okrog 300 novih naročnikov. Ob tej priliki se je pokazala v jasni luči strankarska zavednost, kje je in kje je ni. Ne obtožujem nikogar, vem, da marsikomu v to res primanjkuje časa, marsikomu korajžje, marsikomu zmožnosti. Da imajo mnogi prvo in drugo in tretje, pa mi je tudi dobro znano. In vendar bi bila dolžnost vsakega zavednega somišljenika, list z vsemi močmi razširjati, pridobivati naročnika za naročnikom, četudi — priznavam — je to težavno delo.

Dolžnost vsakterega pa je na drugi strani tudi, opozarjati uredništvo lista na nedostatke, ki ljudstvu ne ugajajo, zakaj le tako se more list izpopolniti na višino, na kateri bo vsaj povprečno vsem ugajal. Tembolji je naša dolžnost širiti naše glasilo, ko vendar vidimo, s kako brezobzirnostjo širijo nasprotniki svoje liste. Trgovci in obrtniki, ki si noče naročiti klerikalnih listov ali v njih inserirati, se postavi na pranger pred javnost in se s tem proglasi nad njim bojkot; takega političnega nasilstva se mi v svojem boju ne bom nikdar posluževali; vendar pa se moramo učiti iz tega, da je treba posnemati železnost vstrajnost nasprotnikov pri razširjanju strankinega časopisja. Le pogledimo: v zadnjih par tednih so razni kaplani in fajmoštri in mežnarji, ko so hodili po beri ali zbirci, nabrali nad 500 novih naročnikov za »Slov. Gosp.«. In če pri tem še vidimo s kako besnostjo zatirajo naš list, kako se proti njemu ponekod nedeljo za nedeljo hujša s prižnice, kako se prirejšajo proti »Narodnemu Listu« misijoni, kako se hujša proti njemu na vseh klerikalnih shodih, kako se bojkotira naročnike »Narodnega Lista«, ponekod gospodarsko in družabno, potem mislim, je vse to vzroka dovolj, da naši somišljeniki s po-

dvojeno in potrojeno žilavostjo pridobivajo naročnike za strankino glasilo.

Da vam v kratkih potezah podam sliko stanja »Narodnega Lista«. Znano vam je, da smo ustavili letos list vsem, ki nimajo plačanega do konca lanskega leta. Takoj v začetku prihodnjega leta, koncem januarja, bomo isto storili pri vseh, ki ne bodo takrat imeli plačanega do konca leta 1912. Vpeljati hočemo sčasoma navado, kakor pri drugih listih, da bodo morali naročniki plačevati list naprej. Naročnikov, ki so trdni plačniki, je danes 2800. To da letno 11.200 kron. Inserati so nesli lani 8500 K, in ker jih imamo letos že v treh četrtletjih za 7500 K, bo ta svota narasla letos na 9000 K. Pripominjam, da do lanskega leta nismo imeli nikoli več kot za 3000 K inseratov na leto. Dohodki so torej 20.000 K in istotako znašajo stroški.

List sam na sebi se torej pokriva. A — ne zakrivajmo si tega! — Mi imamo odplačevati tudi razne stroške za minule volitve. In na tem krvavimo. Baš to je tudi razlog, da moramo stremeti za čim večjo izpopolnitvijo lista glede naročnikov. Če smo pri državnozbornih volitvah leta 1907. po celem Spodnjem Štajerskem dobili krog 15.000 glasov, in če vpoštevamo, da to število ni padlo, ampak naraslo, saj smo pri lanskih volitvah samo v štirih volilnih okrajih imeli krog 10.000 glasov, je jasno, da ima naš list lahko po celi deželi najmanj 5000 naročnikov. In če pomislimo končno, da je strankino glasilo edini trajni, teden za tednom prihajajoči širitelj strankinih idej med ljudsko maso, nas mora že to samo na sebi vspodbujati k temu, da pritegnemo v krog naročnikov vsakega, ki se šteje za naprednjaka.

Naše organizacije po deželi, politična društva in okrajni odbori imajo tu svojo tretjo važno nalogo, seveda ne samo odbori, ampak vsi posamezni člani in pristaši. Skusili bomo letos poleg rednega nabiranja naročnikov vpeljati tudi način, ki se je ponekod obnesel. V nekatere občine, od katerih imamo od zadnjih volitev volilne imenike, smo na naslove vseh onih, ki so bili tam zaznamovani kot naši volilci, poslali po tri številke lista na ogled. Zadnji smo priložili položnico. Stvar je imela uspeh, obviselo je vsakokrat lepo število naročnikov, po 5 in več iz ene občine. Če bi se ta način obnesel vsaj pri polovici naših slovenskih občin, bi dalo to mahoma lepo število 600 do 800 naročnikov. Zato se obračam do vas s prošnjo: Ko boste dobili pole, da nam naznanite imena vseh naprednjakov v občini, ki še lista nimajo in bi se jim naj poslal na ogled, izpolnite to polo s čim največ imeni.

Prihajam h koncu. Iz povedane ga ste mogli vsaj nekoliko razvideti, kje so delni vzroki naših dozdanjih neuspehov in kje ležijo pogoji za naše bodoče uspehe. Delo za ljudsko izobrazbo, delo za gospodarski napredek, trdna organizacija, navdušenje za stvar in neomajna zvestoba strankinim načelom, iztrebljenje malodušnosti nad trenutnimi neuspehi, disciplina in požrtvovalnost, pospeševanje vsega, kar daje stranki notranjo in materialno moč — to so pogoji, pod katerimi pelje naša pot do uspehov in do zmage.

Štajersko.

Savinsko učiteljsko društvo zbora v četrtek, dne 17. oktobra ob 2. popoldne na Gomilskem.

Iz Šoštanj nam pišejo: Obilno smeja je povzročil v nedeljo 6. oktobra zlet tukajšnjega nemškega pevskega društva v Velenju. Najprej so bile sitnosti z zastavonošo, ker se je »ta pravi« skril, so morali nemški pevci iskati drugega in so ga tudi proti dobri nagradi dobili v osebi nekega Haukejevega hlapca, ki se je v splošno zadovoljnost še dokaj »šttram« obnašal. V Velenju se je spravila naša nemškutarska jara gospoda v družbo nekih Celjanov. Čutila se je v tej odlični družbi tako počestčeno, da je docela prezirala nekoliko manj »nobel« velenjske nemškutarje, ki so tudi govorili na velenjski prireditvi — slovenski. Cela nemška pevstva prireditve v Velenju je bila prepovedana, kakor je tudi v slovenskem trgu pravilo.

Od Sv. Štefana blizu Šmarja nam poročajo: V četrtek smo imeli tu občinske volitve, pri katerih smo naprednjaki prvič nastopili s samostojnimi kandidati. In imeli smo prav lep uspeh! V III. razredu so bili izvoljeni trije naši možje v odbor in dva kot namestnika, v II. razredu zopet trije naši v odbor in trije kot namestniki, v I. razredu pa je zmagovalo pet naših odborovih kandidatov in dva namestnika. Imamo tedaj 11 svojih odbornikov in 7 namestnikov ter smo v novem občinskem odboru, ki šteje 18 odbornikov in 9 namestnikov, v lepi večini. Boj je bil zelo trd, a naši ljudje so se dobro držali. Ako bi se

nekaj glasov ne cepilo, bi zmagali na celi črti in bi klerikalni sploh popolnoma propadli. Dosedanji klerikalni občinski odbor se je skušal držati z vsemi nepoštenimi sredstvi na krmlju; zaradi volilnega imenika smo se morali pritoževati brez konca in kraja pri političnih oblastih. Tudi pri volitvah samih niso imeli klerikalci čistih rok. Pripomnimo še, da smo ta lep uspeh priborili kmetje popolnoma sami brez vsake zunanje pomoči in agitacije, dočim sta za zmago nasprotna stranke delala z vsemi silami župnik Zdolšek in učitelj Kotnik. Bodi tu izrečena koncem prisrčna zahvala sosedom, ki so nam prišli pomagat! Zmaga narodne stranke jim bodi najlepše plačilo.

V Studencih pri Mariboru se vrše v najkrajšem času občinske volitve, na katere se pripravljajo osobito pridno socijalisti in nemški nacionalci. Nastopijo najbrž z lastnimi kandidati tudi Slovenci. Obeta se torej hud boj za vladu v tej važni in zelo obljubljeni občini.

Iz Maribora nam pišejo: Za narodno čutečega človeka je nekaj silno mučnega, ako mora gledati, da nima le mesto Maribor, temveč tudi cela bližnja in daljna okolica popolnoma nemško lice. Peljal sem se pred kratkim iz Maribora čez Lajtersperk proti Sv. Marjeti; na celem potu sem videl menda samo en slovenski in dva ali tri dvojezične napise. Seveda so ti napisi že blizu Sv. Marjete. Celi Lajtersperk, ki je danes že celo mariborsko predmestje, ima na zunaj docela nemško lice. Nič ne kaže tujcu, da biva tu še polno Slovencev, čijih naraščaj pa se seve naglo pomemčuje. In mesto Maribor! Po 50% in še več živi od Slovencev — a slovenskega napisa ne vidiš na nobeni gostilni, na nobeni trgovini! Kako mehki in popustljivi so tozadevno slovenski trgovci in obrtniki v slovenskih krajih! V Mariboru je toliko tisoč Slovencev, okolica je slovenska, v mestu je povrh tega bojda središče slovenske politike in slovenskega gospodarskega življenja na Spodnjem Štajerskem. Ali opaziti tega ni nikjer, povsod bojazljivost, nemčenje, skrivanje pred narodnim nasprotnikom. To je politično lice naše S. L. S., to njeno »delo«, njeni uspehi! In morda Slovenec bi ne čutil opozicije do take vodilne »Slovenske« stranke!

Koroško.

Deček, ki je padel predvčerajšnjim v Celovcu v Kolodvorski ulici raz streho, je včeraj v bolnišnici umrl.

Ustrelil se je v Rožeku posestnik Josip Primnik. Mož se je precej nevarno obstrlel, samomor je izvršil v hipni blaznosti.

Poskušeni samomor v ječi. V Volšperku so aretirali 26letno brezposelno dekle Marijo Schöfmanovo zaradi vlačugarstva. Včeraj se je dekle v ječi obesilo, in sicer na podvezo. K sreči je prišel pravočasno ječar, ki je samomorilko rešil.

Zopet policijski cucek. Pri zasledovanju roparskega morilca pri Vernbergu se je poslužila policija znanega policijskega čuka »Rolf«, ki je svojo nalogo, kakor je to običajno, res grandiozno rešil. O tragičnem rezultatu tega policijskega psa poročajo iz Beljaka podrobno sledeče: Na mestu uboja je Rolf takoj pobral sled in je sledil s strahovito vne- vno v gozd. Vodil je svoje spremljevalce po gozdu semintja in sicer povsod, koder je, kakor se je pozneje izkazalo, nabiral 63 letni starček, muzikant Sova, gobe. Šlo je cik in cik in semintja. Končno je pripeljal pes celo oboroženo družbo h koči tega starca pri Vernbergu. Ko je mož zagledal hudega psa in za njim oboroženo policijsko silo pod vodstvom četveronovega detektiva, se je silno prestrašil. Začelo se je ostro izpraševanje, mož je bil popolnoma prestrašen. Pes je cel čas ostro gledal dozdevnega zločinca. Končno pa se je izkazalo, da je mož popolnoma nedolžen in »Rolf« in njegova družba je odšla brez uspeha. Bog zna, komu bi še »Rolf« napravil tako neprimerno, če bi ga še enkrat pustili na sled. Zato so ga rajši odpeljali domov, da še nekoliko časa prakticira, da ne bo nadlegoval nedolžnih ljudi.

Primorsko.

Iz železniške službe. Prestavljeno so: postajenačelnik Marcel Jenčič iz Opčine v Sevnico; revident in prometni kontrolor in Trstu Josip Gostischa (ekspoziran v Zidnem mestu) k inšpektoratu v Trst; revident in prometni kontrolor in Trstu Ludvik Kebat (ekspoziran v Gorici) k inšpektoratu v Inomost; adjunkt Franc Bacher iz Trsta v Lonč; revident Gustav Motka kot postajenačelnik na Opčino in uradniški aspirant Karel Šircelj iz Postojne v Opatijo.

»Dalmatia«. Za predsednika parobrodne družbe »Dalmatia« v Trstu je imenovan viceadmiral Lucian pl. Ziegler.

Goriški nadškof in zapeljive ženske. Povodom godovanja goriškega nadškofa je prišla k njemu številna deputacija, da mu čestita. Mož je grlatulante ginjeno sprejel in se jim v toplih besedah zahvalil za njihove čestitke. Pri tej zahvali pa se je spomnil žensk in modnega vprašanja. V slovesnem govoru je poudarjal nadškof lasevno modo, ki je vpeljana pri ženskah in ki je na škodo sramežljivosti in čistosti življenja. Zabil je duhovnikom, da naj ženskam, ki pristopijo v taki obleki k obhajilni mizi, ne podelje zakramenta.

Vojaški begunc. Pri Krmini so aretirali vojaškega begunca - novinca Ivana Zevnika s Krškega na Kranjskem. Hotel je pobegniti v Italijo.

Vidmarjev polet v Trzinu. V nedeljo popoldne je napravil avijatik Vidmar dva poleta v Trzinu. Vreme je bilo krasno, navzoča je bila številna množica gledalcev iz Trzina in iz daljine in bližnje okolice; poleta sta izborna uspeša. Pri prvem poletu je obletel Vidmar Trzin in se spustil nato proti Ronki. Ko se je vrnil in srečno pristal, se je po kratkem odmoru zopet dvignil opasal v zraku en velik in dva prav mala kroga in se spustil zopet na zemljo. Zbrane množice so priznanega in znanega avijatika živahno pozdravljale.

Nesreča na tržaški cestni železnici. Včeraj je povozil tramvaj na Corsu v Trstu šestletnega dečka Marino Miljavca. Fanta je peljala mati za roko, v drugi roki pa je nesla dojenčka. Naenkrat se ji je fant iztrgal iz rok in skočil proti neki izložbi, pri tem pa naravnost pod voz. To se je storilo tako hitro in nenadoma, da voznik ni mogel več pravočasno ustaviti. Ko so potegnili fanta izpod voza, je bil že nezavesten. Peljali so ga v bolnišnico, kjer je čez nekaj ur umrl.

Morilec matere. Včeraj je poročala reška policija, da se ji je posrečilo aretirati morilca svoje matere Koplitza iz Prage, in sicer ravno ko se je hotel vkrcati na parnik, da bi se peljal v Benetke. Koplitza je fotografirala policija in poslala njegovo sliko v Prago. Praška policija pa je spoznala, da aretirani ni pravi Koplitz. Dodatno k temu pa se poroča, da je otroništvo aretiralo v Nabrežini mladega človeka, ki je popolnoma podoben Koplitzu, vendar pa še tudi ni dognano, če je pravi.

Dnevne vesti.

+ **Ljubljanski obč. svet** ima v četrtek, dne 17. oktobra 1912 ob šestih popoldne v mestni dvorani izredno sejo. Na dnevnem redu javne seje so: Naznanila predsedstva in poročila o dopisu stavbnega podjetja »Alpenländische Baugesellschaft« glede neke spremembe pri izvršitvi obrežnih zidov ob bregovih regulovane Ljubljane; o prošnji Franca Martinca za razdelitev parcel št. 23/1, 23/2 in 25/13 kat. obč. Karlovske predmestje »Na prulah« na stavbišča; o računskem sklepu mestnega zaklada, mestnega ubožnega zaklada, zaklada meščanske imovine in splošnega ustanovnega zaklada za leto 1911., o prošnji pripravljalnega odbora za splošno razstavo obrtnih vajeniških del za podporo in samostalni predlog obč. svetovaleca Ivana Gregarja glede zgradbe II. mestne ljudske kopelji poleg elektrarne. Na dnevnem redu tajne seje so: Naznanila predsedstva in poročila o raznih prošnjah v personalnih zadevah magistratnih uradnikov; o raznih prošnjah za podporo iz mestnega vseučiliškega zaklada; o prošnji nekega učitelja mestnega dekliškega liceja za ureditev prejemkov; o prošnji učiteljskega mestnega dekliškega liceja za zvišanje aktivitetne doklade; o prošnji gasilne straže v Mestnem domu za podporo; o prošnji vdove detektiva Šubra za zvišanje vdovalnice; o prošnji učiteljev z izpitom za meščanske šole za personalno doklado; o dopisu županovem glede stavbnega vodstva in stavbne doklade pri zgradbi kanalov zbiralnikov; o prošnji mestnega vrtnarja Hejnica za prejemanje strelje iz mestnih drevoredov in o prošnjah za razne obrtne koncesije.

+ **Slovenska Straža.** V nedeljo je imela klerikalna »obrambna« organizacija svoj občni zbor, ki je bil jako slabo obiskan. Na tem občnem zboru je bilo povedano, da je imela »Slovenska Straža« lani 61.337 kron dohodkov in 47.861 K izdatkov. Za kake namene je bil denar porabljen? Za obrambo slovenstva pač ne; vse je šlo za klerikalno agitacijo. Po zborovanju je imel dr. Krek pridigo o vseh mogočih stvareh. Dr. Krek ima posebno veselje za govorančenje in govori o stvareh, ki jih ne razume z ravno tisto samozavestnostjo, ka-

kor o stvareh, na katere se spozna. Navdil se je že, da nastopa kakor kak univerzalni genij, četudi vzbujala s tem pri vseh resnih ljudeh samo veselost. Med drugim je dr. Krek tudi nekaj klobasal o slovenski inteligenci. Ker slovenska inteligenca ni klerikalna, je samo ob sebi umevno, da dr. Krek ž njo ni zadovoljen in jo je malo ozmerjal. Za hrulacije kakega dr. Kreka se slovenska inteligenca pač ne bo dosti zmenila, najmanj pa za tako ordinarno dolžitev, da se inteligenca zanima samo za farske skandale in za litre. Ko bi imel dr. Krek pristop med slovensko inteligenco — kamor pa ne prištevamo klerikalnih koritarjev — bi kmalu spoznal, da je njegovo govoricenje samo bedasto in v največjem nasprotju z resnico, kajti v resnici je slovenska inteligenca mnogo bolj od inteligence pri različnih drugih narodih. Sicer pa ve vsak, kaj hočejo klerikalci s svojimi zabavljanji na slovensko inteligenco. Življenje in počenje duhovščine je tako, da vzbujajo celo med stupidnimi klerikalci nevoljo in odpor, duhovski škandali vsake vrste so postali že vsakdanja stvar in očitno je, da rase med ljudstvom »der Zug zur Intelligenz«, kakor je bilo pred par meseci rečeno. Klerikalci bi pa radi ohranili in poglobili jarek, ki so ga s cerkveno agitacijo napravili med narodom in njegovo inteligenco, radi bi preprečili zblizanje med preprostim ljudstvom ter inteligenco in zato zabavljajo na inteligenco čedalje bolj robato in surovo ter so naposled spustili z verige tudi najbolj ordinarnega svojih hujšakov, dr. Kreka. Ker imajo pa ljudje oči in ušesa, je pač naravno, da tudi dr. Krekovo zabavljanje ne bo nič zaleglo, posebno ne, dokler bo duhovščina stala tako nizko pod slovensko posvetno inteligenco.

+ **Kranjski deželni odbor in učiteljstvo.** Pristranost, s katero je deželni odbor postopal pri razdelitvi doklad ljubljanskemu učiteljstvu, smrdi do neba. Nobene doklade niso dobili učitelj Marolt, ki ima bolno ženo in sedem nepreskrbljenih otrok, učitelj Arko, ki ima tri nepreskrbljene otroke in je zaradi bolezni na dopustu, učitelj Gärtner, ki ima osem nepreskrbljenih otrok, pač pa so dobili doklade učitelji, ki sploh nimajo otrok. Tako dele klerikalci deželni denar in delajo še užaljene obraze, če se jim reče, da je tako postopanje tolovajsko.

+ **Oropano gasilstvo.** Na drugem mestu prijavljamo poziv velezaslužnega načelnika litijske gasilske župe gosp. Frana Lajovica glede postopanja dež. odbora z gasilskim denarjem. Oklic se konča s pozivom, naj vsa društva, ki so bila prezrta, ustavijo svoje delovanje. Tudi z drugih strani dobivamo pisma, ki istotako nasvetujejo, naj prezrta društva prepuste skrb za požarno varnost občinam. Občine morajo skrbeti za požarno varnost, v to se jih lahko prisili in torej res ni treba, da bi se naprednjaki žrtvovali za občni blagor, deželni odbor bi jim pa to žrtvovanje plačal na tak način, kakor je to storil letos.

+ **Nismo se motili,** ko smo odgovarjajoč na Oswaldovo idrijsko notico o izigravanju »pametnega naprednjaka« proti dijaškim podporam, trdili, da Oswald zasleduje s tem novo hudobijo in da je njegov rekurz proti dijaškim podporam na vidiku. Klerikalci so res vložili rekurz in s tem oropali uboge idrijske visokošolce saj za letošnje leto vsake podpore od idrijske občine. Med podpiranci je večina sinov idrijskih rudarjev, ki so popolnoma brez premoženja in podpore resnično potrebni. Oswaldova hudobnost jih zadene tem huje, ker je dijaško podporno društvo »Radogoj« zavrnilo prošnje idrijskih dijakov, češ, da prejemajo podpore od svoje domovne občine. Res lepa je krščanska človekoljubnost idrijskih klerikalcev, ki se dajo slepo voditi Oswaldovi hudobnosti.

+ **O takozvani hrvaško-slovenski stranki prava.** »Riečki Novi List« priobčuje o združitvi sloven. klerikalcev s hrvaškimi pravaši pod naslovom »Potrebna opreznost« članek. Iz tega članka posnemamo tole: »Die Zeit« je priobčila vest, da se sestanejo mandatari iz vseh jugoslovenskih zemelj avstro-ogrsk. monarhije na posvetovanje. Ta vest je alarmujoče vplivala na vse tamkajšnje slovenske in neslovenske kroge. Misli se je: evo sedaj Jugoslovani, da predložijo sedaj v teh tudi za našo monarhijo resnih časih na enak način kakor narodnostni balkanski Turčije menico za odkup, napravijo pritisk na stališče avstro-ogrsk. monarhije nasproti vojni, ki se je pričela na korist enokrvnih naših bratov, in da opozore na razne stare dolgovce, zlasti pa na »še otvorjeno rano na meji monarhije«. V teh usodopolnih trenutkih, ko zahteva vsak korak izredno opreznost, ni mesta za rekriminacije. V teh časih sta za nas glavna postulata: opreznost in

enodušnost. Opreznost napram obljubam od zgoraj ter enodušnost in predanost v ciljih in postopanju med seboj. Tolažljivo in potrebno je posvetovanje. Veseli nas torej tudi tu sestanek, a želeli bi bilo, da pri tem sodelujejo tudi oni, ki so v drugih klubih. V teh zgodovinskih trenutkih je še potrebnejša opreznost. Igrati kako »preveniere« in se izpostavljati, kakor bi nekdo želel, da bi to storili Hrvati, bi lahko postalo usodopolno. Zgodovina to uči. Kakor je razvidno iz časopisov, so Hrvati in Slovenci (to se pravi hrvaški pravaši in slovenski klerikalci) ustanovili eno stranko pod naslovom: hrvaško-slovenska stranka prava, katere bi naj bil predsednik dr. Mile Starčević. Ker se v javnosti ničesar ne ve, o čem se razpravlja in sklepa, ker se o vsem čuva največja tajnost, moremo si samo misliti in pričakovati, da so se na onem sestanku posvetovali o koristih našega naroda na jugu in o končnih njegovih ciljih. Tolažljivo je, da so z nami tudi Slovenci, katerih bodočnost in eksistenca je edino v najtesnejši zvezi s hrvaško-srbskim narodom, ki ima tako po številu, kakor po pisanih pravicah in po zemljepisnem položaju z ozirom na monarhijo in Balkan vse pogoje za prvenstvo v vodstvu. Samo na eno je treba opozoriti. Človeško in psihološko ne morejo Slovenci čutiti v toliki meri krivico, ki jo mi trpimo. Naša duša je drugače razpoložena. Zategadelj naj nas Slovenci podpirajo, a na nas je, da z njihovo pomočjo iščemo pota pravice. Drugače bi nam bili iz mnogih razlogov samo balast v poletu našega duha in naših edino spasonosnih nazorov. Druga izdaja frankovstva bi se v našem, v vsakem ozirom prebujenem narodu ne mogla več razpečavati. Nova doba odvarja nove perspektive... Prenagljenje ni na mestu... Samo eno naj nam bo pred oči: Jugoslovani avstro-ogrsk. monarhije morajo zavzeti stališče, ki je zahteva njihova važnost v monarhiji, čast pred Evropo, bratstvo nasproti enokrvnim bratom, žejnim božje pravice in svobode, odgovornost nasproti zgodovini in lastni vesti. V teh trenutkih ne sme biti jugoslovanstvo v monarhiji nikomur drugemu na razpolago kakor sebi: svoji koristi in svojemu časovnemu pozivu. Ne smemo doživeti II. izdaje Franka pod Susteršičevo firmo! — Kdor zna čitati med vrstami, bo vedel, kaj je hotel pisec citiranega članka povedati. Reči je hotel: takozvana hrvaško-slovenska stranka prava ni ničesar drugega kakor lesta, s pomočjo katere hoče nekdo splezati kvišku, ne pa slovenskemu in hrvaškemu narodu koristiti...

— **Odlikovanje.** Metteur-en-pages »Slovenskega Naroda« Fran Hribar je dobil častno kolajno za 40letno zvesto službovanje. — Vpokojeni župnik na Dovjem Jakob Aljaž je dobil zlati zaslužni križec s krono.

— **Balkan.** Prijatelj našega lista nam piše: Pesnik Simon Gregorčič je leta 1876. spisal besedilo za skladbo »Balkan«, katero je uglasbil za moški zbor prerano umrli njegov prijatelj in rojak, vadniški učitelj Avgust Leban v Gorici. Besedilo slove tako:

Balkan, tužni velikan,
v turški jarem zakovan,
dolgi težki petsto let
živ mrličem že prištet!
Balkan, sužni velikan,
ti Evropina sramota,
vragu groza in strahota,
bratom rodnim težka tuga,
mučenik nesrečni juga:
prišel je rešitve dan! ...
Ura bije ti velika,
k sodbi kliče zdaj krvnika,
primo plačo naj tiran! ...
Svita že krvava zora,
mora pasti, pasti mora! ...

Avgust Lebanova skladba mojstrsko izraža čuvstva, ki so prevevala Gregorčičovo dušo. Skladba sicer ni lahka, zahteva krepkega zbora, izurjenih pevcev in spretnega pevovalje, ki se ume zatopiti v skladateljevo dušo! — Prvikrat so skladbo izvajali v goriški čitalnici leta 1870. Petje je vodil skladatelj sam. Naredila je velikanski vtisk. — Še nekaj: Skladbo »Balkan« je brat skladateljev, Janko Leban, izdal v »Skladbah« po Avgustovi smrti.

Sadovi katoliške vzgoje. V Dobropoljah, revirju poslanca Jakliča v najbolj klerikalnem gnezdu, kjer pase svoje ovčice kaplan Orehek, kateri se tudi s hudim prijaznim, ako le z njim voli, sta v nedeljo zvečer ob sedmih na cesti brez vzroka dva klerikalna pretepača zaklala uglednega, okoli 50 let starega posestnika Drobnič. Umorjeni mož je bil mirnega značaja in splošno spoštovan ter zapuščal ženo in osem otrok. Ko je mirno šel mimo razgrajajočih fantov po cesti, ter jih pomirljivo posvaril, sta ga napadla dva fanta v starosti od 20 do 22 let z noži ter ga smrtno ranila na vratu in prsih ter ga še dalje

rezala po životu. Bil je takoj mrtev. Zverinska fanta sta že pod ključem. Eden izmed nju se je vzgajal pri Marinaricah. Doma prodajajo mašne bukvice. Ako sta bila tudi Orla, danes še ne vemo, pa ju bodo že zatajili. V Dobropoljah tudi nepolitično gasilno društvo ni našlo milosti deželnega odbora, ker načelnik ni dovolj pristen klerikalec. Morebiti ubijalca dobosta kako podporo.

Utopljenec. Iz Leseca nam poročajo: Danes 14. t. m. dopoldne so potegnili pri Blejskem mostu pri Lescah iz Save truplo dečka starega okrog 12 let. — Utopljenček je moral ležati že kakih 14 dni v vodi. Kako je deček prišel v Savo, bo pač dognala preiskava, a najbrže bo kak umor tu, kajti deček je imel glavo zavito v nekaj jonič. Utopljenčeka so položili na mrtvaški oder v mrtvašnico v Lescah.

Elektroradiograf »Ideal«. Spored za torek 15., sredo 16. in četrtek 17. oktobra 1912: 1. Žurnal Pathé. (Kinematografska poročila. Najnovejši dogodljaji, šport, moda itd.). 2. Nihče ne uide svoji usodi. (Krasna ameriška veseloigra). 3. Zareče oglje. (Dramatično). 4. Vedno se smehljajoča dama. (Humoristično). 5. Srečno zlato. (Svetovna učinkovitost Nordiskfilm Co. z gospodom in gospo Wieth v glavni vlogi). — Samo zvečer. 6. Luka in njegov nasprotnik. (Velekomično).

V mestni klavnici se je zaklalo od 29. m. m. do 6. t. m. 70 volov, 1 bik, 9 krav, 300 prašičev, 148 telet, 34 koštrunov in 10 kozličev. Vpeljalo se je 519 kg mesa, 8 prašičev in 6 telet.

Delavskega gibanja. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 18 Bolgarov in 300 Hrvatov, iz Tirolske je prišlo pa 60 Hrvatov. 16. Domžalk in 12 Kočevarjev se je odpeljalo na Dunaj. — V nedeljo je šlo v Ameriko 27 Slovencev in 34 Hrvatov, 120 Hrvatov in 20 Ogrov je prišlo pa nazaj.

Izgubil je delavec Anton Drazil rjavo pelerino. — Gospod Fran Pristavc je izgubil 30 K denarja. — V čakalnici zobozdravnika gosp. dr. Schweigerja je bila pozabljena siva pelerina, katero dobi lastnik nazaj pri magistratu.

Našel se je v drugi sobi pri »Novem svetu« desetkronski bankovec. Dobi se ravnotam.

Srednja vsota denarja se je našla v gledališču. Dobi se v pisarni tvrdke Schumi v Gradšču 9.

Izkaz posredovalnice slovenskega društva »Merkur« v Ljubljani. Sprejme se: 1 knjigovodja, 1 kontorist, 1 zastopnik, 8 pomočnikov mešane stroke, 2 pomočnika železniške stroke, 3 pomočniki manufakturne stroke, 2 pomočnika špecerijske stroke, 2 pomočnika modne in galanterijske stroke, 1 kontoristinja, 9 prodajalk, 5 učenec, 3 učenke. — Službe išče: 3 knjigovodje, 3 korespondenti, 4 kontoristi, 6 poslovodij, 3 potniki, 7 skladiščnikov, 22 pomočnikov mešane stroke, 6 pomočnikov železniške stroke, 10 pomočnikov manufakturne stroke, 14 pomočnikov špecerijske stroke, 3 pomočniki modne in galanterijske stroke, 19 kontoristinj, 15 blagajničark, 27 prodajalk, 5 učenec in 4 učenke. — Posredovalnica posluje za delodajalce, člane društva, učence in učenke brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

V kavarni »Central« nastopi danes in naslednje dni kabaretna in glasbena družba »Original The Wehings Ensemble«. Glej inserat.

Narodna obramba.

Vinska trgatev, katero je priredila podružnica sv. Ciril in Metoda za Senožec in okolice dne 6. oktobra v gostilniških prostorih g. Mlakarja v Senožecah je vključ slabemu deževnemu vremenu jako dobro izpadla. — Čistega skupnega prebitka se je poslalo naši družbi 203 K 55 v. Da se je trgatev gmotno tako dobro obnesla se imamo zahvaliti v prvi vrsti zavednemu cenj. občinstvu, katero se je polnoštevilno udeležilo in s svojo znano radodarnostjo položilo marsikatero kronco Ciril in Metodu na altar. — Zahvaliti se imamo vsem cenj. damam in gospodom iz Divače, kateri se niso vstrašili ne burje ne dežja in so prišli vkljub slabemu vremenu na trgatev. Da je bila udeležba iz Divače tako številna gre zasluga v prvi vrsti gđ. Radi Rešavar in gospodu načelniku D. Gabrijelu. — Za njihov trud in rodoljubnost jima izrekamo najsrčnejšo zahvalo. — Ne smemo pozabiti tudi na poštvalnost naših cenj. dam in gospodov, kateri so pri trgatvi sodelovali in sicer: Oče župan g. Gorenc je svojo vlogo izbornu igral. — Bil je pravi tip kmečkega župana iz starih časov; sodil je brez milosti, kajti »tatov« je bilo veliko in viničarji gđ. Jager in Čeč ter viničarji gg.

Šega, Metod in Franc so imeli z temi veliko dela, da jim ni kateri ušel. — Vaški policaj g. S. je imel dela polne roke, ker je marsikatega zadela usoda, da se je ta večer sprijaznil z »špekamro«. — Posebno dobro je igral vlogo gostilničar g. Dolenc, kateri je s svojimi dovtipi zbuja veliko smeha. — Tudi gostilničarka Rozalija in njena hčerka Spelca gđ. Kuralt ste bili zelo na mestu. — Zvabili so vsakega kdor je šel mimo v svojo gostilno, kajti hvalile so zlato vinko kapljico na vse pretege, da se jima kar nisi mogel vstavljati. — Zahvaliti se imamo tudi gđ. Milavc in Šturm za prodajanje listkov za srečlov. gosp. Senčar za prodajanje slaščic, gosp. Premrov iz Vel. Ubelškega za poslana cvetlice in gđ. Hafner za prodajanje cvetlic. — Mali muzikant štiriletni Bogo Senčar, nabral je s svojimi »verkelnom« za Ciril in Metoda 12 svetlih kronc. Med drugimi opazili smo tudi goste iz Vrhnike, Rogatca, Ljubljane, Razdrtega in Vipavskega. — Čast vsem tem udeležencem. — Splošno se je razvila jako animirana, neprisiljena zabava. — Tu si slišal petje — tam mandolino z mило donečim glasom — potem zopet harmoniko in igranje ciganov, kateri so igrali in vabili na ples, da ti je kar noga odskakovala ter se je plesalo in rajalo do ranega jutra. — S to trgatvijo se je pokazalo, da se da z združenimi močmi tudi pri nas kaj doseči ter se zahvalujemo še enkrat vsem, kateri so pripomogli bodisi z darili ali na drugi način, da se je trgatev tako sijajno obnesla.

Društvena naznanila.

Politično in izobraževalno društvo za dvorski okraj v Ljubljani izreka vsem, ki so mu v zadnjem času darovali knjig za njegovo knjižnico, iskreno zahvalo, osobito pa gg. Viktorju Medenu, trgovcu, Rado Korenetu, strojniku, in Vilko Trtniku, oficijalu Mestne hranilnice ljubljanske (drugi dar), in gđni. Magdi Stražar. Ker se bode vsled javnosti knjižnice nedvomno dvignil promet in bodo tudi zahtevne čitaločega občinstva dokaj obsejnejše nego doslej, vabimo vse p. n. okrajane in somišljenike, da pristopijo v krog knjižničnih podpornikov in nam podarijo knjige, ki jim mogoče neplodno leže po policah in zabojih. Dolžnost vsakega zavednega narodnjaka naj bo, da po svojih močeh podpira kulturna stremeljenja naših knjižnic. Knjižnica je otvorena vsako nedeljo od pol 11. do 12. in vsako sredo od 1/7. do 8. ure zvečer.

Društvo inženirjev v Ljubljani. V petek 18. t. m. ob 8. zvečer sestanek v gostilni pri »Zlati kaplji«.

Zadruga čevljarških mojstrov v Ljubljani naznanja, da je bivši načelnik gosp. Josip Breskvar odločil mesto načelnika. Na izrednem občnem zboru dne 6. oktobra t. l. je bil izvoljen za načelnika gosp. Fran Kukman, čevljarški mojster, Gajeva ulica št. 2. Člani se opozarjajo na to spremembo, da se v vseh zadevah združnega poslovanja obračajo na novo izvoljenega načelnika. Zadruga je izdala tudi cenik obuval. Vsled podražjenja usnja so se morale cene nekoliko zvišati in opozarjamo, da se gosp. člani cenika poslužujejo. Cenik se dobiva pri načelniku in v Zadrugi združenih čevljarjev, komad 10 vin. Cenik se glasi: Cenovnik za naročeno delo čevljarškega izdelka za Ljubljano in okolice. Z združnim pozdravom: Fran Kukman, načelnik.

Slovenski strelski krožek »Centrum« v Ljubljani naznanja, da se prične streljanje 16. t. m. v restavraciji »Novi svet« ob 8. uri zvečer. — Gospodje strelci se vabijo, da se polnoštevilno udeležijo. — Strelski pozdrav!

Akademsko društvo slovenskih tehnikov na Dunaju priredi svoj I. redni občni zbor v soboto, dne 19. vinotoka t. l. ob 8. uri zvečer v prejšnji restavraciji »Stanček«, 4. okraj, Schleifmühlgasse 6. Gostje dobro došli!

Dunajska podružnica Slovenskega planinskega društva priredi »Planinski ples« v sredo, dne 15. januarja 1913 v veliki dvorani hotela »zur Post« na Dunaju, na kar se že sedaj opozarjajo dunajski Slovenci, posebno društva.

Prosveta.

Iz gledališke pisarne. Zeleča pregnati mrtvilo, ki vlada pri nas med odmor, in da iz prireditve v gledališču napravi prave družabne večere, je intendantka ukrenila, da bode poslej pri veselih igrah med pavzami koncertiral orkester »Slovenske Filharmonije«. Začetek se stori nocoj, ko se zadnjič v sezoni za nepar-abonente vprižori velezabavna komedija »Veliki mrtvec« z g. Bohušlavom v vlogi pesnika Cederlunda.

Telefonska in brzojavna poročila.

VOJNA NA BALKANU.

Gusinja zavzete. — Tuzi padle.

Cetinje, 15. oktobra. (Od našega posebnega poročevalca) ob 7. uri 25 min. Holme Vizitor pri Gusinjah je zavzela črnogorska armada. Armada je začela z vojnimi operacijami proti Gusinjam. — Vranjac, Tuzi in Šipčanik so Turki predali. Boji niso zahtevali mnogo žrtev. Črnogorci so zaplenili mnogo topov in municije. Jetnike pošljejo v Podgorico.

Cetinje, 15. oktobra. (Od našega posebnega poročevalca) ob 4. uri 25 min. Vesti, da je Šipčanik padel po hudem boju niso resnične. Šipčanik se je brez hujšega boja vdal. Črnogorska armada prodira neprestano proti Skadru.

Sijajna črnogorska zmaga. — 5000 Turkov vjetih. — Ogromen vojni plen.

Podgorica, 15. oktobra. (Oficijalno.) Črnogorska armada je včeraj zavzela Tuzi, ter vjela 5000 Turkov. V Podgorici je ta vest povzročila nepopisno veselje. Zvečer je bilo vse mesto slavnostno razsvetljeno.

Cetinje, 15. oktobra. O zavzetju Šipčanika in Tuzi se poročajo še tele podrobnosti: Ko so Črnogorci naskočili utrdbe, se je takoj pojavil turški parlament, ki je ponudil predajo vse posadke pod gotovimi pogoji. Črnogorci so vse pogoje odklonili, nakar se je pričelo strašno bombardiranje turških utrdb. Kmalu nato se je pojavila nad glavno turško utrdbo bela zastava, kot znak, da se Turki vdajo. Črnogorci so prenehali z naskoki ter sprejeli brezpogojno predajo turške posadke, ki šteje 5000 mož. V Tuzi so Črnogorci zaplenili 9 topov, 8 strojnih pušk, 7000 Mavserjevih pušk, 8900 vojaških šotorov, živil za cel mesec in veliko množico konj. Tritisof vjetih Turkov so Črnogorci odpeljali v Podgorico.

Podgorica, 15. oktobra. H črnogorski armadi je prispel avstro-ogorski vojni ataše, stotnik Hupka. Pomanjkanje zdravnikov pri črnogorski armadi.

Podgorica, 15. oktobra. V tukajšnji bolnišnici leži 350 ranjenih Črnogorcev, 40 Malisorov in 30 Turkov. V bolnišnici je veliko pomanjkanje postelj. V bolnišnici so samo 4 zdravniki. Ranjenec strežejo samo ženske ki pozdravljajo vsakega ranjenca, ki ga prinese v bolnišnico z besedami: »Sretna ti rana.«

Vpad Turkov na srbsko zemljišče.

Belgrad, 15. oktobra. Uradno se potrjuje, da so Turki včeraj zjutraj res vpadli na srbsko zemljišče pri Ristovcu. Turški voj je štel 3000 mož. Turkom so se postavili nasproti srbski bataljoni, postirani južno od Vranje. Razvila se je ne ravno težka borba, ki je trajala do večera. Končno se je Srbom posrečilo Turke pognati preko meje. Na srbski strani sta bila 2 ubita in 4 ranjeni. Srbska vlada izjavlja, da je bil vpad na srbsko ozemlje nameravana provokacija Srbije, vendar pa je srbska vlada sklenila, da bo kljub temu čakala mirno na odgovor na svojo Turški izročeno noto.

Solun, 15. oktobra. Iz Bojanovca poročajo oficijozno, da se sliši od srbske meje neprestano grmenje topov, iz česar sklepajo, da so začeli Srbi z ofenzivo. Poroča se, da je samo velika srbska četa napadla vas Kratova ter tam metala vojaške bombe. Turška vlada zatrjuje, da je turška armada potegnjena tako daleč od meje stran, in da tudi turške čete ne stojijo ob meji, tako da ni mogoča nobena provokacija. Na meji ni razen obmejnih straž nobenega turškega vojaka.

Turška poročila o bojih s Črnogorci.

Carigrad, 15. oktobra. Oficijozno razglašajo, da so Turki črnogorske čete pri Gusinju potisnili nazaj. Boj pri Beranah še vedno traja. Spopadi pri Kranji so se razvili v veliko bitko.

Črnogorci na potu na Kosovo.

Solun, 15. oktobra. Črnogorske čete so na potu proti Peči v smeri na Kosovo polje. Na cesti proti Peči so jih napadli turški vojaški oddelki, in vnela se je bitka, ki traja še sedaj.

Vrhovni poveljnik srbske armade.

Belgrad, 15. oktobra. Za vrhovnega poveljnika srbske armade je imenovan bivši vojni minister general Putnik.

Spopadi pri Kjustendilu.

Belgrad, 15. oktobra. Med turškimi in bolgarskimi voji na makedonski meji pri Kjustendilu je prišlo do ljutih spopadov. Borba še traja, njen izid še ni znan.

Pokolji v Stari Srbiji.

Pariz, 15. oktobra. Francoski listi priobčujejo podrobnosti o strahovitostih, ki jih uganjajo Turki v Stari Srbiji. Listi poudarjajo, da so Turki v raznih mestih, kjer imajo večino, poklali vse kristjansko prebivalstvo.

Proti Skadru.

Belgrad, 15. oktobra. Iz Zablajaka poročajo, da so črnogorske čete napadle Skader tudi od južno-zahodne strani, med tem ko prodira ena črnogorska armada iz severo - zahoda. Mesto bo vsled tega prišlo med dva ognja.

Kdaj poteče rok za turški odgovor?

Sofija, 15. oktobra. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da je jutri zadnji dan, ki so ga določile združene balkanske države Turčiji za odgovor.

Pariz, 15. oktobra. Iz Carigrada javljajo, da bodo poslaniški Bolgarske, Srbije in Grške še danes zapustili Carigrad. Zastave s poslaniških postopij so že snete in poslaniški so že napravili vse poslovilne posete.

Srbska vlada in turški vpad v Srbijo.

Dunaj, 15. oktobra. Kompetentni srbski krogi izjavljajo, da je preokračanje srbske meje od turških čet prava provokacija. Ako se hoče Turčija učinku te provokacije izogniti, se mora nemudoma opravičiti, sicer pa se Srbija ne bo dala zapeljati in bo vztrajala na svojem korektnem stališču dotlej, dokler ne bo dobila odgovora na svojo noto.

Boji na srbski meji.

Belgrad, 15. oktobra. Neoficijozna poročila zatrjujejo, da se je raztegala bojna črta pri Ristovcu 2 km daleč. Turki so poskusili prodreti proti Vranji, kar se jim pa ni posrečilo. Bili so na celi črti tepeni.

Turške grozovitosti.

Belgrad, 15. oktobra. Do sedaj je pribežalo iz Turčije 4000 Srbov. Zapustili so vse svoje imetje, ter so skoro popolnoma brez sredstev. Begunci iz Turčije poročajo o strahovitih grozodejstvih Turkov, zlasti v Stari Srbiji. V Dubici in Gradinah so masakrirali Turki pope, kmete so razsekali na drobne kose. Žene in otroke pa natikali na kole.

Ruski avijatik v srbski armadi.

Belgrad, 15. oktobra. Sloviti ruski avijatik Abramovič je sprejel ponudbo srbske vlade, da vstopi v srbsko armado in sodeluje s svojim zrakoplovom pri vojnih operacijah proti Turkom.

Ruski prostovoljci.

Moskva, 15. oktobra. Slovanski komite postavlja prostovoljske zbroje, ki jih je imenovala »Združena slovanska armada«. En tak zbor se je sestavil iz Kavkašev ter se je že odpravil v Belgrad. Listi prinašajo oklice na ruski narod, v katerih zahtevajo materialno podporo za balkanske države.

Moskva, 15. oktobra. Kralj Nikolaj črnogorski je brzojavil ruskemu »Rdečemu križu«: Pričakujem velike pomoči za svoje hrabre vojsake ter se že v naprej zahvaljujem.

Moskva, 15. oktobra. Moskovski prostovoljski zbor vodi znani slovanofil Merčanski, ki si je pridobil v vzhodnoazijski vojni 4 hrabrostne križe sv. Jurja.

Belgrad, 15. oktobra. Car je dovolil princezi Jeleni, hčerki kralja Petra in ženi velikega kneza Ivana Konstantinoviča, da stopita v službo »Ruskega rdečega križa«, ter se odpelje na srbsko bojišče.

Operacije generala Vukotića.

Cetinje, 15. oktobra. Kolona pod vodstvom generala Vukotića je osvojila tri utrdbe pri Gusinju. Črnogorci so zaplenili štiri brzostrelne topove, množino provianta in streljiva. Zaplenili so tudi dve turški zastavi.

London, 15. oktobra. »Timesu« javljajo, da se vrše pri široki krvavi boji, v katerih imajo Črnogorci težke izgube.

Neodvisna Albanija.

Milan, 15. oktobra. »Secolo« javlja, da sta se Italija in Avstro-Ogrska sporazumeli, da se za slučaj, ako balkanske države zmagajo proti Turčiji, ustanovi sporazumno med obema velesilama neodvisna Albanija.

Zavzetje Tuzija.

Podgorica, 15. oktobra. Reuterjev biro poroča dodatno k zavzetju Tuzija, da se je črnogorska pehota ravno pripravljala na nov napad s pomočjo artilerije, ko se je prikazal turški častnik z belo zastavo, ki ga je sprejel prestolonaslednik Danilo ter odobril ponudbo, da se posadka brezpogojno vda. Nato so prišli prebivalci iz mesta ter so zaprosili, da naj Črnogorci priznajo mestu. Črnogorska armada je nato zavzela brez vsakega krvoprelitja mesto ter vjela 6 nizamskih bataljонов. Tri bataljone so odpeljali še zvečer v Podgorico. Popoldne so prikorakali Črnogorci med grmenjem topov in sviranjem vojaških godb v mesto ter jih je prebivalstvo z navdušenjem sprejelo.

Turški odgovor na noto velesil.

Carigrad, 15. oktobra. Uradno se razglašajo besedilo turškega odgovora na noto velesil. Turški vlada pravi v svojem odgovoru, da je sama že spoznala potrebo reform v evropski Turčiji ter da hoče uvesti te

reforme, prosta vsakega zunanjega vpliva, zvrča pa krivdo na zavlačevanje, na razne atentate in nemire, ki so jih povzročili na izvestih straneh. (S tem seveda namigavajo na balkanske države.) Turčija je resno prepričana o potrebi reform, odklanja pa vsako nadzorstvo in garancijo tujih sil.

Dislokacija bolgarske armade.

Berolin, 15. oktobra. Tukajšnji listi javljajo, da bo bolgarska vojska razdeljena v tri armade, katerim bosta prideleni še dve srbski diviziji. Prva armada, pri kateri se nahaja ena srbska divizija, je postirana pri Ljubimecu in Harmanliju tik turške meje nasproti Jedrenju. Druga armada je nastanjena v Plovdivu in ima nalogo, da varuje prehode preko Rodopskih planin. Tretja armada, kateri je pridružena druga srbska divizija, je razvrščena pri Kjustendilu na makedonski meji. Ta ima nalogo, da udari v Makedonijo v smeri proti Skoplju. Istočasno bo glavna srbska armada zbrana pri Vranji udarila tudi na Skopje, kjer se združijo z bolgarsko vojsko. General Živkovič bo z armado 12.000 mož vdrl v Novopazarski Sandžak ter se skušal združiti z armado črnogorskega generala Save Vukotića. — Združeni črnogorski in srbski voji se bodo preko Kosovega napotili takisto proti Skoplju.

Nota združenih balkanskih držav Turčiji.

Carigrad, 15. oktobra. Nota, ki so jo izročile balkanske države Turčiji vsebuje posebno obrazloženje. Nota obsega 8 točk, v katerih se zahteva: 1. Turčija pripozna brezpogojno etnično (narodnostno) avtonomijo vseh narodov v državi z vsemi njenimi konsekvencami. 2. Dovoljuje proporcionalno zastopstvo krščanskih narodov v turškem parlamentu. 3. Pripozna popolno ravnopravnost krščanskih občin ozir. šol z otomanskimi šolami. 4. Se zavzuje, da ne bo skušala predurati etnografskega značaja evropskih provinc. 5. V evropskih vilajetih se uvede regionalna rekrutacija. 6. V evropskih pokrajinah se reorganizira orožništvo pod vodstvom švicarskih in belgijskih instruktorjev. 7. Za guvernerje se imenujejo švicarski ali belgijski podaniki, ki bodo dobili aprobacijo velesil. Guvernerjem na strani bi naj stali generalni odbori. 8. Uvede se najvišji svet, ki bi naj bil prideljen velikemu vezirju in v katerem bi bili enako zastopani kristjani, kakor Mohamedanci. Naloga tega sveta bi naj bila nadzirati izvedbo reform. Delovanje tega najvišjega sveta ali senata imajo pravico kontrolirati poslaniški velesil in vseh 4 balkanskih držav.

Kreta in Grška.

Atene, 15. oktobra. Na včerajšnje sejo parlamenta so prišli tudi zastopniki Krete. Ministrski predsednik Venizelos je izjavil, da priznava vlada združenje Krete z Grško in naznanil, da se bodo na Kreti vršile volitve po grškem volilnem redu. Parlament je bil poln občinstva. Venizelos je bil vidno ginjen. Brez dvoma je, da so balkanske države vezane pomagati Grški, da inkorporira Kreto.

Srbski vojski v Sofiji.

Sofija, 15. oktobra. Srbski vojski, ki so se s posebnim vlakom peljali skozi Sofijo na turško mejo, so bili tukaj posebno slovesno sprejeti. Na kolodvoru sta jih pozdravila vojni minister Nikiforov in zastopnik carja general Markov. Zgodilo so se ginljivi prizori pobratimstva med Srbi in Bolgari. Dame so srbskim vojakom delile različna darila in cvetlice.

Plava in Gusinja, 15. oktobra.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Podgorica, 15. oktobra. Polkovnik Veškovič je šel med Plavo in Gusinjem čez mejo in je zavzel Visidor. Črnogorci so okupirali 3 utrdbe in vzele Turkom 4 strojne puške, mnogo drugih pušk in municije. Poveljnik srškega zrakoplovnega brodivja.

Belgrad, 15. oktobra. Za poveljnika srbskega zračnega brodivja je imenovan inženirski kapitan Kosta Meletić.

Nalagan korespondent.

Praga, 15. oktobra. Specijalni korespondent »Venkova« poroča iz Belgrada, da je Srbija dala Bolgarski 8000 šrapnelov in 50.000 pušk, ker je bolgarski armadi zmanjkalo orožja in streliva. Očividno je nasedel poročevalec kakemu šaljivcu.

Zmagujoče bolgarske čete.

Solun, 15. oktobra. Bolgarski četaši so zavzeli okolico Krive ter cernirali Gendeli. Zavrnili so vse poskuse Turkov osvoboditi ta kraj. Turki so naročili iz Soluna topove, da preženejo četaše.

Holeček — Nikiti.

Praga, 15. oktobra. Predsednik »Slovanskega žurnalistskega dru-

štva« Holeček je poslal kralju Nikolaju brzojavno čestitko k uspehom črnogorske armade, naglašajoč, da se češko ljudstvo raduje nad zmago črnogorskih bratov. V imenu kralja je odgovoril minister Gregovič, ter se zahvalil za izrečene simpatije.

Turška vlada oborožuje Musulmane.

Solun, 15. oktobra. Turška vlada je sklenila, oborožiti mohamedanske Albance. Vlada ima na razpolago 40.000 pušk, ki bo vse razdelila med Albance.

Turčija je odnehala nasproti Grški.

Carigrad, 15. oktobra. Porta se je deloma udala grškemu ultimatu ter izdala dovoljenje, da smejo odpluti one grške ladje, ki vozijo pod tujo ne grško zastavo.

Sporazum med Avstrijo in Rusijo.

Pariz, 15. oktobra. Sporazum med Avstrijo in Rusijo traja naprej. In je že zaradi tega neomajan, ker je srbska vlada oficijozno zadržila, da ne bo okupirala Sandžaka Novopazarskega.

Aneksija Krete.

London, 15. oktobra. Vest, da je grška zbornica proglasila aneksijo otoka Krete je vzbudila v angleških političnih krogih pravo senzacijo. Anglija je odpovedala v pristanišče Suda svoje vojne ladje. Trdi se, da hoče preprečiti vsak korak, ki bi bil naperjen proti nevtralnosti Krete.

Rusi za balkanske narede.

Moskva, 15. okt. Tu se je ustanovil slovanski komite kakor l. 1876. Na čelu tega komiteja stoji biva predsednika ruske gosudarstvene dume Gučkov in Homjakov. Društvo je že pričelo z nabiranjem darov in je v par dneih že nabralo več tisoč rubljev. Moskovsko vseučilišče poziva v posebnem razglasu dijake, naj v čim največjem številu kot prostovoljci vstopijo v srbsko ali bolgarsko armado. Za ta slučaj jim rektorat obljublja, da se jim bo štel ves čas, ki ga prebijejo na bojišču.

Evropska konferenca.

Dunaj, 15. oktobra. Vest, da je izdelal francoski ministrski predsednik Poincaré predlog ter ga odposlal vsem velekbabinetom, da naj se sklče evropska konferenca, ki naj sklepa o reformah v Turčiji. Se označuje v merodajnih krogih kot resnična. Poincaré se je informiral pri evropskih kabinetih, če ni potrebno, da se evropske velesile pogovore o uvedbi reform v v Turčiji med krščanskim prebivalstvom tudi v slučaju, če Turčija zmaga. Ta misel francoskega ministrskega predsednika pa je še v začetku in še nikakor ni gotovo, da se njegova namera tudi uresniči.

Delegacije.

Dunaj, 15. oktobra. Plenarna seja delegacije nadaljuje danes razpravo o vojnih kreditih. Rusinski delegat Romančuk je govoril v imenu galiških Rusinov ter naglašal, da so bili Rusini vedno zvesti Avstriji in dinastiji. Vlada pa kaže, da ji ni mar za ruske težnje ter ne pride Rusinom na pomoč in naravnost kaže, da ne reflektira na pomoč Rusinov, marveč jih naravnost zavrača. Zato bodo Rusini glasovali proti vojnimi zahtevam. Nato govori delegat Lang.

Dunaj, 15. oktobra. Delegacije za l. 1913 bodo sklicane dne 5. novembra v Budimpešto.

Prve žrtve vojne v Avstriji.

Dunaj, 15. oktobra. Balkanski dogodki so zahtevali tudi v Avstriji že prve gospodarske žrtve. Tako je propadla trdva Krause & Comp. na Dunaju, ki je obstajala že 45 let. Pasiva znašajo 1 milijon kron. V Budimpešti sta propadli dve manufakturni trdvi in sicer manufakturna trgovina Kohn sin, katere pasive znašajo 1 milijon kron in borzni agent Neuman, ki ima izgube 200.000 kron. Vsi so stali v zvezi z Balkanom.

Poslanec Klotič gre v Makedonijo.

Dunaj, 15. oktobra. Poslanec Klotič odputuje takoj po zaključitvi delegacijskega zasedanja na makedonska bojišča.

Dunajski in praški občinski zastop v Londonu.

London, 15. oktobra. Dunajski in praški občinski zastop sta prispela snoči ob 6. zvečer v London. Praški občinski zastop ne mara imeti nobene stika z dunajskim občinskim zastopom, zlasti ne z dunajskim županom. Ločeni so se podali v svoje hotele. (Prava slika avstrijskih razmer v inozemstvu).

Litomeški škof.

Praga, 15. oktobra. »Bohemia« poroča, da je bil imenovan dosedanji škof v Litomešah dr. Gross za pomožnega škofa v Solnogradu in za koadjutorja cum jure successionis.

Denarni trg.

Praga, 15. oktobra. Češka deželna banka je izjavila češkemu deželnemu kulturnemu svetu, da mora za enkrat ustaviti melioracijska posojila, ker vlada med občinstvom velika nezaupnost proti melioracijskim zadolžnicam.

Berolin, 15. oktobra. Nemške velike banke so imele danes veliko zborovanje, na katerem se je govorilo največ o sedanjem borznem položaju. Banke nameravajo skupno intervenirati na merodajnih mestih, da se ublaži sedanja kriza, ki bi postala lahko usodna tudi za dobro založene kapitaliste.

Carigrad, 15. oktobra. Nemirno razpoloženje pri bankah se je včeraj silno poostriilo, ker je došla vest, da so se italijansko - turška mirovna pogajanja razbila. Danes so te vesti uradno zanikale, češ, da se pogajanja še vedno nadaljujejo.

Radi izražanja simpatij črnogorskega poslaniku — obsojeni.

Dubrovnik, 15. oktobra. Vsoboto se je vračal preko Dubrovnika v svojo domovino črnogorski poslanik v Carigradu Plamenac. V pristanišču so mu priradili iskreno ovacijo kričoč: »Živela Črna gora! Živeli Črnogorci!« Policija se je dotiknila, ki so se udeležili ovacije, notirala in jih zdaj v zmislu znanega »Prigelpatenta« iz l. 1854. kaznovala z zaporom od treh do štirinajst dni. To nezmislno in bedasto postopanje policije je izzvalo po vsej Dalmaciji kolosalno razburjenje. Hrvatski delegat dr. Melko Čingrija bo o tej zadevi stavil ostro interpelacijo v današnji seji avstr. delegacije.

Telegrafične zveze s Turčijo pretrgane.

Sarajevo, 15. oktobra. Telegrafične zveze s Turčijo so od včeraj pretrgane.

Nesreča v tovarni.

Budjejevice, 15. oktobra. V tovarni Rud se je prigodila včeraj eksplozija, pri kateri so bili 3 delavci težko ranjeni. Škoda znaša več milijonov.

Sasonovovo stališče omajano.

Berolin, 15. oktobra. »Deutsche Tageszeitung« poroča iz Petrograda, da je Sasonovovo stališče v resnici omajano in da bo njegov naslednik Witte. Sasonov pride kot ruski veleposlanik v Tokio.

Atentat na bivšega predsednika Roosevelta.

Mil Wauke, 15. oktobra. Na shodu, ki ga je imel predsedniški kandidat Roosevelt, je nanj ustrelil neki socialista in ga zadel v prsi. Roosevelt so prepeljali v bolnico, iz katere pa so ga že okrog polnoči izpustili, češ, da je rana zelo lahka.

Mil Wauke, 15. oktobra. Rooseveltova rana je težka, dasiravno ne zelo nevarna, ker krogla ni rani la pljuči. Roosevelt se odpelje v Chicago, kjer bo röntgeniziran. Atentatorjevo ime je neznan.

ITALIJANSKO - TURŠKA VOJNA.

Mirovna pogajanja.

Carigrad, 15. oktobra. Pravni zastopnik porte v Haagu, Armenec Abro, se odpelje v Ouchy, da podpiše italijansko - turško mirovno pogodbo.

Berolin, 15. oktobra. Tukajšnjim velikim nemškim bankam je došla vest, da je mir med Italijo in Turčijo sklenjen.

Ouchy, 15. oktobra. Italijanski in turški zastopniki so se sestali včeraj popoldne h konferenci. Napetost se je nekoliko polegla ter je upati, da pride do rešitve tudi zadnjih spornih točk.

Milan, 15. oktobra. »Avanti« poroča, da je ministrski predsednik Giolitti izjavil, da so zavlekli sklepanje miru Turki sami in sicer s tem, da so v zadnjem trenutku zahtevali, da morajo izpolniti Italijani svoje pogoje takoj, Turki pa šele pozneje. Italijani seveda temu ne morejo ugoditi, ker stoji na stališču, da se vsi mirovni pogoji obojestransko takoj izvrše. Če se vsled tega mirovna pogajanja razbijejo, tako nadaljuje Giolitti, se bomo mi vjevali brezobzirno naprej, ne oziraje se na razmere na Balkanu, kajti naši interesi so povsem drugi kot interesi balkanskih držav. Med drugim je rekel Giolitti, da bo vojna ostala omenjena na Balkanu in da se ni bati, da bi se s tem kršil splošni evropski mir.

Berolin, 15. oktobra. Listi pravijo, da bosta Italija in Turčija sklenili mir v tem trenutku, ko napoveda Bolgarska in Srbija Turčiji vojno. V tem slučaju se bo Turčija podala na celi črti in bo podpisala italijanske mirovne pogoje.

Dunaj, 15. oktobra. Na borzi se je danes raznesla vest, da so italijansko - turška pogajanja razbita, vsled česar so se kurzi dvignili.

Turčija se je udala.

Rim, 15. oktobra. Mirovna pogajanja med Turčijo in Italijo se smatrajo za ugodno končana. Včeraj popoldne so dobili turški delegatje iz Carigrada nove informacije, ustrežajoče zahtevam Italije. Še zvečer so se vršila nova pogajanja, da se definitivno redigira tekst mirovne pogodbe.

— Umrl je v starosti 47. let hišni posestnik in kantiner v topničarski vojašnici gosp. Fran Sattler. N. v m. p. l

Izpred sodišča.

Kaplan Večerič in volilci po kroni. Pred okrajnim sodiščem v Višnji gori se je vršila svojačasno jako zanimiva obravnavna zaradi volilne sleparije. Obtožen je bil kaplan Večerič, strasten agitator, ki ne šteje časa in denarja za pridobitev klerikalnih glasov. Kaj ga briga altar in duhovna služba, da le zmaga črna stranka rimskega klerikalizma. Na svojem agitacijskem potu je naletel na možakar tudi na nekega posestnika Tekavčiča, ki ne zna ne brati in ne pisati in ga je po dolgem prigorvarjanju pridobil zase in sicer proti temu, da mu je dal eno krono in eno cigaro. Mož pa se je pozneje premislil in je volil po svojem prepričanju in sicer napredno. Kaplan je bil ovaden in Tekavčič je bil glavna priča proti kaplanu. Pri zaslišavanju pa je Tekavčič zamočal, da je po kaplanovi kupčiji črtal klerikalne kandidate na kaplanovi glasovnici in si pustil napisati napredne. V tem smislu je pozneje Tekavčič svojo izpoved izpopolnil. Kljub temu pa ga državno pravdnitvo tožilo zaradi lažnjivega pričevanja. Okrožno sodišče v Novem mestu pa je Tekavčiča oprostil, češ, da ta navadni mož, ki ne zna ne brati in ne pisati, gotovo ni tega iz hudobnega namena zamočal pri prvi izpovedi, kar je povedal pri drugi. Državno pravdnitvo je vložilo proti tej oprostiti razsodbi ničnostno pritožbo. Kasacijski dvor pa je to pritožbo kot neutemeljeno zavrnil in potrdil oprostitno razsodbo novomeškega sodišča, in sicer iz istih razlogov kot jih je navedlo prvo sodišče. S tem je iztrgana iz klerikalnih krempljev zopet ena žrtev, ki bi lahko postala žrtev klerikalnih volilnih sleparij po zaslugi bogaboječega kaplana Večeriča.

Gospodarstvo.

— Kmetijsko poučne tečaje, ki so se zadnje zime tako udomačili med našim ljudstvom, bo prirejal deželni odbor tudi letošnjo zimo. Posamni tečaji bodo trajali po en dan, dva, tri ali več dni, kakor bo to primerno krajevnim potrebam in razmeram. Predavalo se bo v prvi vrsti o kmetijskih stvareh, kakor o govedoreji, pračireji, mlekarstvu, namakanju, osuševanju in gnojenju travnikov, o sadjarstvu, vinarstvu in kletarstvu, o prvi pomoči in higijeni pri živini. Ravnotako se bo upoštevalo želje po predavanjih o ljudski higijeni, o združništvu, o občinskih posredovalnih uradih, zemljiški knjigi, testamentih i. dr. Prošnje za prireditve takega tečaja je vlagati pri deželnem odboru najkasneje do 1. novembra t. l. V prošnji naj bo navedeno, kateri predmeti, po možnosti tudi kateri dnevi bi bili pripravi krajevnim potrebam. Navesti je tudi prostore, v katerih se bo tečaj vršil, za kar naj se najprapravnije društvene dvorane, če teh ni, šolske sobe, načelno pa se tak tečaj v gostilni ne vrši. Za nedelje in praznike je po možnosti tudi navesti, kdaj se v dotičnem kraju vrši tačas služba božja. Po možnosti se bo deželni odbor oziral na to, da se vršita po dva tečaja istočasno v sosednjih občinah, odnosno farah, da se predavatelji izmenjavajo. Prošnje je vlagati pravočasno, ker se vsled velikega zanimanja za take tečaje na zakasnele ne bo več mogoče ozirati.

Poslano.*)

Ko sem bil pri zadnjem izrednem občnem zboru v Ljubljani, se je opetovano naglašalo od odbora deželne gasilne zveze, naj se vsa društva izogibljajo politike in naj se nikjer ne peča gasilstvo s politikom. A kakor razvidno, hoče vpeljati deželni odbor v ta društva politiko. Naj bi blagovoli deželni odbor svojo besedo premeniti, namesto da pravi, katera društva so podpora vredna, naj piše in se tega drži, katera društva so podpora potrebna; mislim, da je malo društev na Kranjskem, da ne bi bila potrebna podpor.

Kot načelnik gasilne župe Litija, apelujem na slavni deželni odbor, oziroma deželni gasilski svet, naj ne izpusti podpore tako potrebnih društev, kakor so Litija, Šmartno pri Litiji, Zagorje ob Savi, Vače in Št. Vid pri Zatični. Vsa ta društva niso med onimi, ki ne dobe podpore (razun Vače), niti ki jo dobe, torej je še čas, da se nam podeli tako težko pričakovanih podpor. Litija že nekaj let ni bila deležna te podpore in kakor je razvidno, je tudi letos ne bo. Ne vem, zakaj bi bila ona nevedna podpore. Ali smo mar kdaj vprašali v slučaju požara, h kateri stranki pripada oni, pri katerem je izbruhnil požar? Tega naše društvo, kakor tudi mislim, druga društva ne poznajo. Ne vpraša se, pri komu gori, ampak kakor hitro se sliši ali vidi, da gori,

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

je takoj vse na nogah in haid na kraj nesreče. Naše gasilno društvo je ustanovilo v dveh podrejenih vaseh posebne oddelke, katerim se je dala od litijskega društva po ena brizgalna. Sicer imamo v Litiji eno parno brizgalno, ki bi pač zadostovala, a v slučaju, da ista odpove, kar je vse mogoče, stojimo tu brez brizgalne. Zato smo v zadregi in čakamo samo na to podporo od deželnega odbora, da naročimo še eno brizgalno. Tako je z našim, in ravnotako menda tudi z drugimi društvi, vsako ima potrebe, katere so nujne, da se izvrše, pa ni zanje potrebnega denarja. Torej naj se blagovoli to vpoštevati in denar, kateri je naš, nam pravično razdeli, ne pa tako, kakor mi je to pravil neki odlični gasilec iz ljubljanske okolice, s katerim sem se te dni sešel. Rekel mi je: Glejte, kako se dela z našim denarjem, v ta deželni gasilski svet je imenovan nadučitelj Lavtižar iz Šiške in ravno oni kraji so dobili tako visoke podpore, na primer Mojstrana, kjer je Lavtižar doma 1200 K; Žire, kjer je služboval 1200 kron itd. Ali je to pravično? Nekateri kraji dobijo toliko, drugi pa zopet nič. Saj vendar vsi kraji plačujejo pri zavarovalnicah dotične odstotke. Naj bi vendar dotične, oziroma vse zavarovalnice sklenile, naj se ta denar zaraupa deželni gasilni zvezi, in naj bi ona sporazumno z načelniki gasilnih žup razdeljevala podpore; oni bi gotovo pravično razdelili, ker poznajo svoja društva in vedo, katero društvo je bolj potrebno. To bi bilo pravično; gasilski denar gasilstvu. Končno še klic vsem župnim načelnikom: Ako se nas bo na ta način preziralo, naj vsak župni načelnik skliče izvanredni občni zbor, na katerem naj se sklene, da vsa društva, katera so bila prezrta, oddajo vse skupaj zupanstvom, pa naj potem ona delujejo brez moštva.

FRAN LAJOVIC

načelnik gasilne župe Litija.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Serravallo^{vo}

železnato kina-vino

Higijenična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepeča živce, poboljša kri in je

rekonvalescentom

in malokrvnim

zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj

TRST-Barkovlje. 4484

Negovanje ust z Odolom je naravno dobrota. Gnitje v ustih, ki polagoma razdene zobe, se zanesljivo ustavi in po vsakem izplaknjenju z Odolom se po vseh :: ustih razširi poživljajoča svežost. ::

PROTI LUSKINAM IN IZPADANJU LAS
CANADOLINE
CLERMONT & E. FOUEY, GENEVE
Drogerija "ADRIJA", Ljubljana,
Selenburgova 5

Mavrodaphne. Malvazijec
Specialitete
„ACHAIA“, d. d. za prod. vina.
PATRAS, (Grško)
kot zdravilna in namizna vina nedosežna.
Grška vina (mila, sladka, pitna)
vsi poznavalci posebno cenijo.
Glavna zaloga 4298
Sigm. Winter, Dunaj, III/1.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 15. oktobra 1912

Maloznačajni papirji.	Denarji	Blagova
4% majeva renta	83-15	83-35
4 1/2% srebrna renta	86-50	86-70
4% avstr. krona renta	83-15	83-35
4% ogr.	82-65	82-85
4% kranjsko deželno posojilo	93-50	94-50
4% k. o. češke dež. banke	89-40	90-40

Srečka.	438—	450—
Srečka iz l. 1860 1/2	612—	624—
„ 1864	281—	293—
„ zemeljske l. izdaje	279—	291—
„ II.	236—	248—
„ ogrske hipotekne	234—	246—
„ don. komunalne	472—	484—
„ avstr. kreditne	483—	495—
„ ljubljanske	67—	73—
„ avstr. rdeč. križa	45—	51—
„ ogr.	27—	33—
„ banžlika	26—	30—
„ turške	198—	202—

Belice.	427—	430—
Ljubljanske kreditne banke	589-50	600-50
Avstr. kreditnega zavoda	493—	496—
Dunajske bančne družbe	101-40	102-40
Južne železnice	673-50	674-50
Državne železnice	932—	933—
Alpine-Montani	336—	340—
Češke sladkorne družbe	265-50	266-50
Zivnostenske banke		

Valute.	11-46	11-49
Cekirni	117-90	118-15
Marke	96-10	96-30
Franki	94-60	94-95
Lire	254-25	255-25
Rublj.		

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 15. oktobra 1912.

Termin.	za 50 kg	11-29
Pšenica za oktober 1912	za 50 kg	12-05
Pšenica za april 1913	za 50 kg	10-40
R2 za oktober 1912	za 50 kg	10-52
R2 za april 1913	za 50 kg	11-52
Oves za oktober 1912	za 50 kg	11-32
Oves za april 1913	za 50 kg	8-10
Koruzna za maj 1913	za 50 kg	

Metereološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 Srednji zračni tlak 736 mm

okt.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
14.	2. pop.	744-0	12-9	sl. svzh.	del. oblač.
	9. zv.	743-7	5-2	brezvetr.	jasno
15.	7. zj.	742-6	-0-8		megla

Srednja včerašnja temperatura 61°, norm. 10-8° Padavina v 24 urah 0-0 mm.

Adela Sattler naznanja v svojem in v imenu ostalih sorodnikov globoko užaljena tužno vest, da je njen iskreno ljubljani soprog, oziroma svak in stric, gospod

Fran Sattler

kantiner in hišni posestnik

danes dne 14. oktobra ob četrtna štiri popoldne v svojem 47. letu, po prejemju sv. zakramentov za umirajočega blažen v Gospodu zaspa.

Pogreb draga pokojnika se vrši v sredo, dne 16. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Dunajska cesta št. 58 (topničarska vojašnica) na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnice se bo darovala v cerkvi pri Sv. Petru v četrtek dne 17. t. m. ob 9. uri dopoldne.

V Ljubljani, dne 14. okt. 1912.

Zahvala.

Za vse blage dokaze srčnega sočutja povodom bolezni in smrti nepozabnega, iskreno ljubljene soproga in srčno dobrega očeta, starega očeta, brata in tasta, gospoda

Štefana Lapajne

c. kr. glavarja v pokolu, viteza švedskega Wasa reda in ravnatelja splošnega kreditnega društva v Ljubljani,

kakor tudi za mnogobrojno časteče spremstvo draga pokojnika, izrekamo vsem cenjenim sorodnikom, prijateljem in znancom od blizu in daleč, našo presrečno zahvalo

Osobito pa se zahvaljujem sl. pevskemu društvu „Slavec“ za tolažebno petje in vsem ljubeznivim darovalcem prelepih vencev.

Ljubljana, 15. oktobra 1912.

3758 Žalujoča rodbina Lapajne.

Grozdje

3737

rumeno K 4, črno K 320, la veliki maroni K 3, česen la K 2-80 za 5 kg po pošti. la rimski maroni p. 100 kg K 36, kostanj p. 100 kg K 22 — pošilja

Ivan Suttner, Gorica.

Kdo želi poštenega in zanesljivega

strojnika ali kurjača

zmožnega popravil vsake sestave iz lesenih, železnih ali struženih delov? Naslov pove upravnitvo »Sl. Naroda«.

3753

Žitno kavo

najpopolnejši izdelek zadnjega časa, zajamčeno slovenski produkt, pošilja 5 kg v lepi platneni vrečki za K-4— po povzetju na vsako avstro-ogrsko pošto. K vsaki pošiljki se priloži prav lepa in dragocena premija, kot pozlačen kozarec, lonček, poslikana šatulja, jedilno orodje i. dr. porabni predmeti in prav lepi okraski za gospodinjstvo. Obrnite se zaupno na trdko Jos. Vesely, Praga VII. 586. Češko.

3755

Kupi se dobro ohranjen

klavir

Ponudbe Streliška ulica šte. 20., II. nadstropje, desno. 3716

Trgovski sotrudnik

se sprejme za usnjarsko stroko.

Obširneje ponudbe pod „Marljiv in vesten“ na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

3760

Čistokrvna bela

3757

ruska psica (hrt)

je ceno na prodaj.

Naslov pove upravnitvo »Sl. Naroda«.

Mesečna soba

s separatnim vhodom in hrano

se takoj odda.

Zidovsku steza šte. 4., II. nadstr. 3733

Kuharica.

Iščem kuharico, 30 — 40 let staro, ki zna samostojno kuhati, k mali družini. Plača po dogovoru. Naslov pove upravnitvo »Slovenskega Naroda«.

3762

Sprejme se takoj

3699

učenec

s primerno šolsko izobrazbo, krepak in zdrav pri Franc Picku, trgovina z špecerijem in železnim blagom v Ribnici, Kranjsko.

Literarna redkost

K vojski za l in v!

O. Stan. Skrabca „Platnice“, „Cvetja z vrhov sv. Frančiška“, popolne od početka t. j. od leta 1880 do konca leta 1910, torej 31 let (1300 zaznamovanih in vseskozi fino širokokrajnih strani), solidno in elegantno vezane v dveh zvezkih so za le 50 K na prodaj. (Že l. 1894 je pisal „Ljublj. Zvon“ na str. 49: Koliko jih je spoznalo ceno teh „Platnic“ o pravem času? Koliko jih je, ki so jih shranili?) — Naslov pove upravnitvo »Slovenskega Naroda«.

3766

Več skladišč

transitnih in v mestu,

prilavna tudi za delavnice, se odda v najem.

Vprašati pri

3764

Pongratzevi upravi na Franca Jožefa cesti šte. 7, III. nadstr. ali pri hišniku v sladkorni tovarnici.

Tvrdba ANT. KRISPER

prijazno naznanja, da je nje zvesti poslovodja, gospod

3763

Ivan Suwa

po 36 letnem poslovanju po kratkem trpljenju preminil.

Pogreb bo danes v torek, 15. oktobra ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Gornja Šiška šte. 48, na vaško pokopališče v Dravljah.

Zgornja Šiška, dne 15. oktobra 1912.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond K 53,758.285-24. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 115,390.603-61.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa posojila daje: Čigar pisarne so v lastni bančni hiši

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici šte. 12.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 101 vplačili.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Skode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnokoristne namene.

Provizijske potnike

za prodajanje sirkovih metla 1880
proti visoki proviziji za vse
Kranjsko tvornica prve vrste. — Po-
nudbe pod „Mehe Provision 1887“
na anončno ekspedicijo Eduard Braun, Dunaj I., Rotenturmstrasse 9.

Posebna specialiteta likerja Zdravnik želodca

se dobi v vseh boljših lokalih in povsod, kjer
so razvidni dotični plakati, ali pa direktno pri
Lovro Sebeniku v Šiški pri Ljubljani.

FERNET-BRANCA

2657

Specialiteta trdke Fratelli Branca, Milan
je vsled svojih silno dietetskih in odlično želodce
krepečih lastnosti

Najboljša želodčna grenčica sveta.

Glavno razpečevališče: Sig. Winter, Dunaj, III. Ungarg. 20.

Prostovoljna javna dražba,

posestva vl. št. 99. k. o. mesto Celje, obstoječega iz

hiše v Celju

v Graški ulici števil. 8. z vrtom

ki leži tik za hišo, se vrši

v ponedeljek, dne 28. oktobra 1912. predpoldne ob 10.
uri v pisarni c. kr. notarja gosp. Lovra Baša v Celju.

Hiša je enonadstropna, leži v središču mesta v najbolj prometni
ulici. V nji sta dva trgovinska lokala z vsemi potrebnimi stranskimi pro-
stori. Vrtu tega je še poseben trakt na dvorišču s stanovanji in obrtniškimi
lokalimi. Izklicna cena znaša 56.000 K.

Dražbene pogoje je mogoče vpogledati v pisarni c. kr. notarja g. Lovra
Baša v Celju, Rotovška ulica v navadnih uradnih urah, kjer se dobijo tudi na-
daljna pojasnila.

3725

Slavnemu občinstvu vljudo naznanjam, da sem pričel
v Ljubljani, Gosposka ulica 4, I. nadstr.

krojaško obrt.

Pridobil sem si v večjih evropskih mestih potrebno prakso,
zato se najtopleje priporočam za izdelovanje vsakovrstnih oblek
za dame in gospode.

3754

Z odličnim spoštovanjem

Peter Zore, krojač.

Točna postrežba!

Cene zmerno!

Šolske potrebščine

Ljubljana

vseh vrst se dobe po najnižjih cenah v

„Narodni knjigarni“

Prešernova ulica št. 7.

LJUBLJANSKI ZVON

MESEČNIK ZA KNJILJEVNOST IN PROSVETO
Letnik XXXII. (1912).

Izbeja po 4 pole obsejen v veliki osmerki
po eden pot na mesec v avstrijskih ter stoji
vse leto 9 K so h, pol leta 4 K 60 h, četrti
leta 2 K 30 h.

Za vse avstrijske dežele 22 K so h na leto
Poznamo vsi se dobivajo po 80 h.
„Narodna Tiskarna“ v Ljubljani.

Močni salon.

Častitim damam priporočam

klobuke

le najfinerejšega okusa

Iša Škof-Varnek

26

Jož Frančo.

Šatni klobuki vedno pri-
pravljem. Jaho tudi venci
s trakov in razne cvetlice
.. črna izgotovljene. ..

Narodna knjigarna

v Ljubljani

Prešernova ulica števil. 7.

priporočam

kanceljski, konceptni, doku-
mentni, ministrski, pisemski,
ovitni in barvani papir

Razete s pisemskim papirjem.

Žrgovske knjige

v vseh velikostih, črtane z eno ali
z dvema kolonama, vezane v papir,
platno ali polusnje.

Odjemalne knjižice po različnih
cenah.

Zalaoga šolskih zvezkov in risank.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Velika izbor

vseh pisarniških potrebščin,
svinčnikov, peres, peresnikov,
radirk, kamenčkov, tablic,
gobic, črnila itd.

Barve za šole in umetnike

Razglednice

pokrajinske, humoristične, umet-
niške vseh vrst od najpreprostejših
do najfinerejših.

Albumi za slike in dopisnice,
vezane v pliš in v usnje.

Poezijske knjige.

Podobice za otroke.

Leseni okvirčki za razglednice.

Risalne oeske, trikotniki, palete,
risalna ravnila, tuše, čopiče.

Notesi in tintniki.

Posojila

po vseh kombinacijah na poljubno število let. Istotako pla-
čanje starih dolgov in sliedenje v novo posojilo pod mnogo
ugodnejšimi pogoji. Diskretno in kulturno posredovanje.
Dopisi na kreditno pisarno, Elizabetna cesta 4.
— Prošnje samo pisмено. — (Za frankature naj se priloži
znak za 30 vin.)

A VIII 697/11.9.

3727

Oklic.

Prostovoljna javna prodaja.

C. kr. okrajna sodnija v Ljubljani, odd. VIII. bode na predlog upra-
vičencev po dne 3. junija 1911 zamrli Mariji Rožanc prodajala v zapuščino
spadajoče zemljišče vlož. št. 452 davčne občine Rudnik, obstoječe iz parcele
št. 167/7 hiša v Rudniku št. 40 z vrtom vred (parc. št. 223/2).

Kot izklicna cena se določa 700 K.

Dražba se vrši dne 24. oktobra 1912 ob 9. dopoldne na licu mesta v Rudniku št. 40.

Ponudki pod izklicno ceno se ne sprejmejo.

Zavarovanim upnikom ostanejo njihove pravice nedotaknjene.

Predlagatelj ima pravico dražbo tekom 8 dni odobriti ali ne.

Pogoji se vpogledajo lahko pred dražbo pri podpisani sodniji, soba št. 33.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VIII.,
dne 3. oktobra 1912.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1912.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

6-52 zjutraj. Osebn. vlak na Kranj, Tr-
žič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak,
Franzenfeste, Celovec, St. Vid ob Glini,
Dunaj.

7-32 zjutraj. Osebn. vlak na Grosuplje,
Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo,
Stražo - Toplice.

9-09 dopoldne. Osebn. vlak na Kranj,
Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak,
Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Ce-
lovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Ber-
lin.) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]

11-30 dopoldne. Osebn. vlak na Kranj,
Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak,
Franzenfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-31 popoldne. Osebn. vlak na Grosu-
plje, Kočevje, Trebnje St. Janž, Rudolfovo,
Stražo - Toplice.

3-32 popoldne. Osebn. vlak na Kranj,
Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak,
Franz J. f. f. f. Celovec.

6-35 zvečer. Osebn. vlak na Kranj, Tržič,
Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na
brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd,
Monakovo, Vlissingen, (London), Celovec,
Linc, Dunaj.

7-44 zvečer. Osebn. vlak, na Grosuplje,
Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.

10-00 po noči. Osebn. vlak na Kranj, Je-
senice, Gorico, Trst Na Jesenicah zveza
na brzovlak na Beljak, Franzenfeste, Ino-
most, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago,
Draždane, Berlin.

Prihod.

7-23 zjutraj. Osebn. vlak iz Trsta, Go-
rice, Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Ber-

lina, Draždan, Prage, Linc, (Londona)
Vlissingen, Monakovega, Solnograda, Ino-
mosta, Beljaka, Tržiča, Kranja.

8-59 zjutraj. Osebn. vlak iz Rudolfovega,
St. Janža, Trebnja, Kočevja, Grosupljega.

9-51 dopoldne. Osebn. vlak iz Trbiža,
Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Dunaja,
Lince, Celovca, Monakovega, Solnograda,
Inomosta, Beljaka.

11-14 dopoldne. Osebn. vlak iz Gorice,
Jesenice, Dunaja, Lince, Celovca, Beljaka,
Tržiča, Kranja.

3-00 popoldne. Osebn. iz Straže-Toplic,
Rudolfovega, St. Janža, Trebnja, Ko-
čevja, Grosupljega.

4-20 popoldne. Osebn. vlak od Trsta,
Gorice, Trbiža, Jesenice, Lince, Celovca,
Solnograda, Franzenfeste, Beljaka, Tržiča,
Kranja.

7-00 zvečer. Osebn. vlak iz Jesenice z
zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždan,
Prage, Dunaja, Lince, Celovca, Kolna,
Monakovega, Solnograda, Inomosta, Fran-
zenfeste, Beljaka, (direktni voz Solnograd-
Opatija-Reka).

8-15 zvečer. Osebn. vlak iz Trsta, Gorice
Trbiža, Jesenice, Dunaja, Lince, Celovca
Beljaka, Tržiča, Kranja.

9-13 po noči. Osebn. vlak iz Straže-To-
plic, Rudolfovega, St. Janža, Trebnja,
Kočevja, Grosupljega.

11-33 po noči. Osebn. vlak iz Trsta, Go-
rice, Trbiža, Jesenice, Celovca, Beljaka, Kranja

Postaja: Ljubljana drž. kolodvor.

Odhod na Kamnik: 7-27, 11-50, 3-12,

7-15, (11-00 ob nedeljah in praznikih).

Prihod iz Kamnika: 6-42, 11-00, 2-41,

6-15, (10-30 ob nedeljah in praznikih).

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

„CROATIA“

Ustanovljena 1884.

zavarovalna zadruga v Zagrebu. Ustanovljena 1884.

Glavni zastop za Kranjsko, Koroško in Štajersko v Ljubljani
pri tvrdki Kmet & Komp., Marije Terezije cesta števil. 8.

Telefon števil. 165.

Centrala

v Zagrebu v lastni hiši, vogal Marovske

Centrala

in Preradovićeve ulice.

Podružnica v Trstu, Via del Lavatoio št. 1, II. nadstr.

Ta zadruga sprejme po ugodnih pogojih sledeča zavarovanja:

I. Na življenje.

1. Zavarovanje glavnic za slučaj doživljenja in smrti;
2. zavarovanje dote;
3. zavarovanje življenjske rente;

II. Proti škodi po požaru.

1. Zavarovanje zgradb (hiš, gospodarskih poslopij, tovarnih.)
2. Zavarovanje premičnin (pohištva, prodajališkega blaga, gospodarskih strojev;
blaga i. t. d.)
3. Zavarovanja poljskih pridelkov (žita, sena itd.)

III. Zavarovanje steklenih šip.

Zadružno imetje vseh oddelkov znaša K 2.713.674-13
Od tega temeljna glavnica K 800.000—
Donodek letne premije s pristojbinami K 1.363.040-89
Izplačane odškodnine K 4.970.238-48

Sposobni mestni posredovalci in akvizit-
terji se sprejmejo pod ugodnimi pogoji.

Pri meni stane:

Topli zimski raglan v vseh modn. barvah 20 K

„ „ „ boljše vrste . . . 30 „

„ „ „ najboljše vrste, rjav 40 „

Največja izbira plaščev, kostumov, bluz in kril za dame in deklice kakor tudi najnovejša konfekcija za gospode in dečke.

Postrežba točna! — Cene prisenano niske!

Angleško skladišče oblek * O. Bernatovič * Ljubljana, Mestni trg 5.

Sezija 1912!

Sezija 1912!

Naznanilo.

Na vsestranska vprašanja strank naznanja podpisana posredovalnica, da sprejema v zastavo za mestno zastavljalnico vse vrste predmete kakor: perilo, obleke, šivalne in pisalne stroje, daljnogleda i. dr. zlatino in srebrnino vsaki dan od 8.—12. ure dop. in od 3.—6. ure pop. Radi udobnosti je posredovalnica odprta strankam tudi ob nedeljah in praznikih od 9.—11. ure dop. — Tudi se sprejemajo zastavni listi v rešitev in za plačevanje obresti, oziroma za podaljšanje zastavne dobe. — Naročila z dežele se glede zastave, kakor rešitev in plačevanje obresti točno in hitro izvršujejo pošto obratno.

Za mestno zastavljalnico obl. konc. posredovalnica, Kolodvorska ul. 6.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga

FR. KAPUS

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 11, Kolizej.

Solidno blago, postrežba točna!

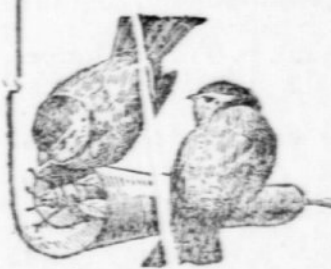
3408

Cene nizke!

Anton Šarc

Perilo, — Opreme za neveste.

Domači izdelek. Platno in platneno blago, švicarske vezanine.

Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

Krtovo kože

kupujejo in prodajo za vpošiljatev
Joseph Einstein u. Söhne, Göppingen (Württ).
3647

Hiša s starejšo prodajalno
se prodaja takoj, ali da
v najem. 3595
Več v upravnistvu »Sl. Na«.

Mojih 8 otrok

ki izgledajo zdravi in čvrsti, je moja žena po mojem navodilu vzgojila s **Sladnim čajem**. To naznanjam jaz Ub. pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani. Tega dejstva mi ne ovrže nihče. Na stotine mater mi je hvaležnih, ker so sledile mojemu zgledu, ki sloni na **stirinajstotni izkušnji**. Sladni čaj kot živilo za otroke, ki se mu primeša nekoliko mleka, sladkorja, je **varstvo dojenčcem**, čigar raba jih dela odporne ter učinkuje brezhibno, prvovrstno. **Drugič**: Medtem ko vsa druga otroška hranila stanejo 1 do 2 kroni, in se že v nekaj dneh porabijo, stane sladni čaj, zavitek s 1/4 kg **samo 60 vinarjev** in se z njim dojenec lahko hrani 20 do 30 dni. Zoperni, dragi aparat Soxhlet odpade. Zadostuje navadna sesalna steklenica. **Sladni čaj**, pripravljen po dr. pl. Trnkoczyju, je brezdvomno na torišču prehranitve otrok in narodnogospodarske varčljivosti pridobitev prve vrste. Kri, moč, zdravje, mirne živce, mirno spanje, 50% prihranka na denarju, najboljši zajtrk, dosežejo, dobe tudi odrasli, ki namesto neredilne, razburiljive kave, čaja, pijejo sladni čaj, znamka »Sladine«. Posebno priporočljivo za **bolnike in slabotne**. 3721

Dobiva se v lekarnah, drogerijah, tudi pri trgovcih. Sladnega čaja, znamka Sladin, pripravljenega po dr. pl. Trnkoczyju, ni zamenjavati s sladno kavo, Tvorinška zaloga pri lekarnarju pl. Trnkoczyju v Ljubljani, Kranjsko. Po pošti najmanj 5 zavitev franko 4 krone, poštni zavoj za 5 kg s 15 zavitki vsobine 10 kron franko z obratno pošto. Na Dunaju v lekarnah: Trnkoczy, V. Schönbrunnerstrasse 109; III., Radetzkyplatz 4; VIII., Josefstadtstrasse 25; v Gradcu: Sackstrasse 4.

Za resničnost gori povedanega jamči tu navedenih peto trdki Trnkoczyjev, ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb in na stotine zahvalnih pisem mater, med temi takih mater, ki so pred rabo sladnega čaja obupavale, ker so druga živila odrekala.

Kavarna „Central“. Prednaznanilo.

V torek, 15. oktobra 1912 t. l. prvi nastop
novo pridobljenega 3748

„Original The Weihings Ensemble“

glasbenega, instrumentalnega in humorističnega kabareta.

Vstop prost. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstop prost.

Kavarna vso noč odprta.

Z velespoštovanjem

Sefan Miholič, kavarnar

Nizozemska zavarovalna družba za življenje

„Ravnateljstvo: Dunaj I., Aspernplatz I.“
se priporoča za sklepanje zavarovanj za življenje, rente, doto, za zavarovanja za čas vojaške službe po najugodnejših pogojih ter najnižjih premijah.

Zavarovana glavica koncem leta 1910 okoli 375 milijonov. — Rezerve koncem leta 1910 okoli 112 milijonov
Gener. zastopstvo za Stajersko in Kranjsko v Gradcu I., Schmiedgasse 40,
kjer s rogo reelni, delavni sotrudniki vsak čas dobe dobre službe.

Nadzornik za Kranjsko:

611

Ljubljana, Hrvatski trg št. 4.

Najpopolnejše

in zjamčeno zanesljivo

motorno kolo

(te konstrukcije prvo na Kranjskem)

1204

je interesantom na ogled in tudi na razpolago za poskušnje vožnje pri trdki

Karel Čamernik & Ko.

Ljubljana, Dunajska cesta števil. 9—12.

To motorno kolo je izdelek I. vrste, priporočljivo je vsakomur zlasti pa lajikom ali osebam, ki bolehalo in bi jim vožnja z motornim kolesom radi tresenja utegnili škodovati. Sigurna in lahka vožnja ob vsakem vremenu, bodisi dežju, blatu ali na zanemarjenih cestah. Vsled izredno mirnega delovanja stroja je vsaka utrujenost izključena, zato tudi posebno pripravo bodisi za službene namene, kakor zabavne vožnje. Vozi brezhibno s hitrostjo 7—65 km na uro. Izvrsten jemalec klancev. Radi nedosežnega izdelka so defekti kot popravila malodane izključene. — **Zahtevajte cenik!**

Društvo sv. Cirila in Metoda

pozivlja in prosi cenjene somišljenike, da se poslužujejo edinole

Ciril in Metodovih vžigalic,

! kajti edino od teh ima družba podporo!

Vsaka druga znamka se naj odločno zavrne.

3717

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Dolžnost nas veže, ter pozivljamo vse brate Sokole, da se poslužujejo edinole

Ciril in Metodovih vžigalic.

Na ta način se bode zvišal promet, kar bode tudi Sokolstvu v prid.

3718

Slovenska sokolska zveza.